

Super euāg. Marci. XXXV

pulos suos misit dicens. **E**untes in
mūdū vniuersū/pdicare euāgelium
omni creature. **O**mnia creature no/
mine homo signatur: q̄ in ip̄o vna
spēs ⁊ magna communio vniuersē
creature ostēdit. **Q**uē nāq; quod ē
aut est ⁊ non viuit/aut est ⁊ viuit sed
nequaq; sentit/aut est ⁊ viuit ⁊ sentit
s; nō intelligit nec discernit. aut est ⁊
viuit sentit ⁊ intelligit et discernit.
Sūt nāq; lapides/nec tamē viuunt
Sūt arbuta/viuit quidē nec tamē
tēiūt. **D**erbarū nāq; ⁊ arborū vita
viriditas vocat: sicut p̄ paulū de se
mimibus dicit. insipiens tu q̄d semi
nas nō viuisficatur nisi prius moriat̄
Sūt bruta animalia: viuit ⁊ sentiūt
nec tamē intelligūt. **S**unt angeli vi
uūt ⁊ sentiunt: ⁊ intelligendo discer
nūt. **H**omo itaq; quia habz cōmune
esse cū lapidib; viuere cū arborib;
fēire cū animalibus/discernere cū
āgelis: recte nomine omnis creature
ex̄p̄mit̄ in quo iuxta aliquid omnis
creatura tenet̄. **U**nde cū veritas dis
sepulcis euāgelii omni creature pdic
care p̄cepit: omnē creaturaz solū ho
mine intelligi voluit: cui cōmune ali
qd cū omib; creauit. **S**ic itaq; post
resurrectionē postq; discipulos su
os ad pdicandū euāgelium misit.
Illi aut̄ p̄fecti predicauerunt vbiq;
dño cooperante ⁊ sermonē p̄firman
te sequētib; signis. ⁊ postq; in om
nē terram exiuit son⁹ cor: ⁊ in fines
orbis terre vba eorum: de morte dñi
nomē eius p̄ mūdum creuit: et qua
hunc infidelis turba extirpasse se cre
didit. **E**t que gaudebat occisū: dolet
mortuū q̄a hunc ad suam gloriā cor
gnoscit peruenisse per penā. **E**t igit̄
fratres charissimi nostri redēptōis

membra sum⁹: p̄sumam⁹ in nobis
resurrectionem futurā quā in capite
nostro cōstat esse factam. **R**esurrecti
onis eius gl̄iam tota mente diliga
mus ⁊ pro ei⁹ amore moriamur. **I**n
resurrectione auctoris nostri mini
stros eius angelos conciuēs n̄ros a
gnouim⁹. **A**d horū ergo ciuim illā
frequentem sollēnitatē festinemus/
his cū necdū visione possumus desi
derio ⁊ mente iungamur. **A**d iuuet
omnipotens deus ad vitaz desiderū
nostrū qui pro nobis in morte dedit
vnicū filium suum eundem **J**esum
xp̄m dñm nostrū/qui cū eo viuit et
regnat in vnitāte spiritus sancti. **P**er
omnia secula seculorū. Amen.

Explēunt exceptiones de euang
gelio fm Marcum.

Incipiūt Excep
tiones ex opusculis beati Gregorij
pape. **D**e euangelio fm Lucam.

De Laude iustorum. **C**ap. j.

Fuit in die Luce. f.

by Herodis regis
iudee sacerdos q̄
daz nomine zachar
rias de vice abia ⁊
vxo: illi de filiabo
aaron ⁊ nomē ei⁹
Elyzabeth. **E**rāt
autem iusti ambo ante deū/inceden
tes in om̄ib; mādaris ⁊ iustificatio
nibus dñi sine querela.

Moralium Libro. xxxv.

Corā dño sepe multorū vita dis
plicet/q̄ etiā foris hoib; placz. **L**au

mar. xvj.

ps. xvij.

Gregorianae exceptiones

ne ergo nimis in laude iustorum pius
gū zacharie et Elizabeth ab euange
lista dictus est. Erant iusti ambo an
decum. Nō em̄ secuta laus est iustos
an̄ hoīes apparere. Sepe enim bñia
na snia velut in deo magnū quēpiā
approbat sed hūc op̄s deus q̄ quali
ex se appbat ignorat. Dinc ei est q̄
psalmista vigilāter exorat dicens. **Di**
rige in p̄spectu tuo viam meā. nimirū
q̄a plerūq; in p̄spectu hoīm recta via
credit / etiā q̄a veritas itinere deprā
uatur.

Ps. v.

In homelia sup̄ euangeliū **Mise**
rū iudei. De **Joanne baptista. ca. ij.**

bi. 6.

Angelus gabriel de Joannis p̄
missione ad zachariam dicit.

Elizabeth vxor tua pariet tibi filius
et vocabis nomē eius **Joannes** ipse
precedet an̄ dñm in spū et virtute **He**
lye. **Joannes** idcirco in spū et virtute
belye venturus ē. q̄a sicut **Helyas**
scdm̄ dñi aduentū p̄ueniet. ita **Joan**
nes p̄uenit p̄mum. In de est qd̄ alio
loco dñs a discipulis inquisitus de

mat. xvij.

aduentu **Helye** respondit. **Helyas**
igm̄ venit et nō cognouerunt eū / s; se
cerūt i eo q̄cūq; voluerūt. Et si vul
tis scire **Joannes** ipse est **belyas.** Re
q̄situs aut̄ **Joānes** a sacerdotibus et
leuitis si esset **belyas** dixit. Nō sum **be**
lyas. Quid est hoc qd̄ q̄a veritas affir
mat: hoc p̄beta veritatis negat. S; si
subtiliter veritas ip̄a requirat: h̄
qd̄ inter se p̄trariū sonuit quomodo
non sit p̄trariū inuenitur **Joannes**
q̄ppe in spū **belyas** erat in p̄sona **be**
lyas non erat. Sicut em̄ ille p̄curfor
ventur⁹ est iudicis / ita iste p̄curfor
factus est redemptoris. Quod ergo
dñs fatet̄ d̄ spū h̄ ioānes d̄negat̄ d̄ p̄
sona. q̄a et iustū sic erat vt discipulis

dñs spūalem de ioāne sententiā dice
ret / et ioānes isd̄ turbis carnalib; nō
de suo spū: sed d̄ corpore respōderet.
Cōtrariū ergo veritati videt̄ esse qd̄
ioannes sonuit. Sed tamen a verita
tis tramite non recessit.

In homelia sup̄ **Accesserūt ad ies**
sum. De vocabulis angeloz. **Ca. ij.**

Missus est angelus gabriel. **Ca. iij.**

Missus est angelus gabriel. **Ca. iij.**
Missus est angelus spūs tunc solum
angeli vocant̄ cū p̄ eos aliqua nūciā
tur. greca aut̄ lingua angeli nūciū ar
chageli vero sumi nūciū vocant̄. **Hi**
em̄ q̄ minima nūciant angeli / q̄ vero
sūma anūnciant archangeli vocant̄.
Dinc est qd̄ ad mariā virginē non q̄li
bet angelus / sed gabriel archangel⁹
mittit̄. Ad hoc q̄ppe ministeriū sū
mū angelū dignū venire fuerat: qui
summū omnium nūciabat. **Gabriel** ar
changel⁹ fortitudo dei dicit̄. Ad mariā ergo
gabriel mittit̄ / qui dei fortitudo nos
minatur. Illū quippe veniebat nun
ciare qui ad debellandas aeras pos
testates humilis dignatus est appar
ere. de quo per psalmistam dicitur.

Luce. i.

Tollite portas principes vsas et ele
uamini porte et̄nales et introibit rex
glorie / quis ē iste rex glorie? **Dñs** for
tis et potens / dñs potens in pl̄to **Et**
rursum dñs virtutum ipse est rex glo
rie. Per dei ergo fortitudinē nūciā
sus erat qui virtutum dñs et potēs
in p̄lio ad debellandas aeras pos
testates veniebat.

ps. xxij.

Moralium libro. xvij. z. xxij. de
Incarnacione x̄bi. Capitulum. iij.

Tribus altissimi obūbrabit tibi **Luce. i.**
Umbra in sacro eloquio
aliquādo incarnatio dñi ponitur vt
mentis refrigeriū a feruore carna
liū cogitationū / qd̄ fura virtute by

Super euāgē. Luce. XXXVI

hōie sermo testat angelic⁹ q̄ ad ma-
riā dicit. Spū sanct⁹ supueniet in te
z virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. Per
obūbratiōis vocabulū incarnādi dei
vtraq; natura signat. Umbra em̄ a
lumine z corpore format. Dñs autē p
diuinitatē lumē est/ q̄ mediātē ania
in virginis vtero fieri dignat⁹ est p
hūanitatē corpus. Quis ḡ lumē cor-
porandū in eius vtero erat incorpo-
randū ei que incorporeū cōcepit ad
corpus dicit. Virtus altissimi obum-
brabit tibi. id est corp⁹ in te hūanita-
tis recipiet incorporeū lumē diuini-
tat⁹/ ex q̄ videlicet obūbratiōe omne
inte refrigeris accipies mentis.

Doctus libro. xviij. De vtraq;
natura in xpo. Capitulum. v.

Nullus scōz q̄buslibet virtutis
obus plenus existat/ equari pōt
ei de q̄ beate marie ab angelo dictū
est. Quod nascet ex te sc̄m vocabit
filij dei. Nos q̄ppe z si sc̄i efficiamur
si tū nascimur q̄ ipa nature corrup-
tibilis cōditōe pstringimur vt cum
pbera dicam⁹. Ecce em̄ iniquitatib;
pcept⁹ sum/ z in delictis peperit me
mat̄ mea. Ille autē veraciter solus s̄s
cius natus est q̄ vt ipam pditionem
nature corruptibilis vinceret ex cō-
mitione carnalis copule cōceptus
nō est. Huic se quidaz hereticus
equare voluit cū dixit. Non in uideo
xpo facto deo: si volo z ipē possū fie-
ri. Qui dñm nostrū iesum xpm non
p mysteriū cōceptionis sed p pfectū
gratie deū putant/ peruersa allega-
tiōe astruēs eū purū hominē natū/
sed vt deus esset p meritum pfectisse
atq; ob hoc estimās z se z quoslibet
alios ei posse coeḡri q̄ filij dei p grāz
sūt. nō intelligēs nec attendens q̄a

nemo pōt ei coeḡri. Aliud est em̄ na-
tos hoies/ grām adoptionis p̄cipere
aliud vnū singulariter p diuinitatis
potentiā deū ex ipō cōceptū p̄disse.
Nec equari pōt ḡlic vni geniti habite
p naturā alioz accepta p grāz. Ne-
diator q̄ppe dei z hoim hō xps Je-
sus nō sicut iste hereticus desipit/ al-
ter in hūanitate alter in deitate est/ n̄
purus homo pcept⁹ z edit⁹ post per-
meritū vt de⁹ est/ accept⁹/ s; nūciātē
angelo z adueniētē spū mor x̄bū in
vtero: mor intra vterū x̄bum caro/ z
manētē incōmutabili essentia q̄ ei ē
cū p̄ce z cū spū sc̄o coeterna assūpsit
intra vterū viscera vbi z ipassibil⁹
pati: z immortalis mori: z em̄ an̄ sc̄la
tēporalis possēt esse in fine sc̄loz: vt
p ineffabile sacramētū pceptū sc̄tā/ z
p̄tū inuolabili sc̄dm veritatē vtriusq;
nature eadē vgo z ācilla dñi esset
z mat̄. Sic q̄ppe ei ab elizabeth dicitur.
Quā h̄ mibi vt veniat mater dñi
mei ad me: Et ipa vgo p̄cipēs dicit.
Ecce ancilla dñi fiat mibi secundūz
verbū tuū. Et p̄p̄s ipse est aliud ex
p̄ce aliud ex v̄gine nō tñ alius ex p̄ce
alius ex v̄gine/ sed ipē est eternus ex
patre/ ipē tēporalis ex matre/ ipē qui
fecit ipē qui factus est/ ipē speciosus
forma p̄e filij hoim per diuinitatē
z ipse de quo dictū est. Audimus eū
z nō erat aspectus/ z non est species
ei neq; decor p humanitatez. ipse an̄
secula d̄ patre sine matre. ipse in fine
seculoz de matre sine patre. ipse tem-
plum. ipse conditor tēpli: ipse auctor
operis. ipē opus auctoris. Manēs
itaq; vnus ex vtraq; z in vtraq; na-
tura nec naturaz est copulatione cō-
fusus/ nec naturarum distinctione
geminatus.

Lu. i.

ps. liij.

Isa. liij.

Gregoriane exceptiones

In Ecclesiis homelia prima. De prophetia. **Capitulum. vi.**

Luc. j.

Beata que credidisti. Aliquid ex preterito et ex presenti atque ex futuro pariter animus tangit prophetantis: sicut Helizabet Mariam ad se venire conspicens quia verbum incarnatus gestaret in utero cognouit: easque iam domini sui matrem vocauit dicens. Unde hoc mihi ut veniat mater domini mei ad me. De cuius conceptione per angelum quousque ad Ioseph dicit. Quod enim in ea natus est de spiritu sancto est.

Luc. j.

Matth. j.

Que videlicet Helizabet dicit. Beata que credidisti quoniam perficitur ea que dicta sunt tibi a domino. Dicens enim beata que credidisti: apte indicat quia verba angelique dicta fuerant ad Mariam per spiritum agnouit. atque subiugens: perficient in te que dicta sunt tibi a domino: que etiam in futuro sequerentur prouidit. Simul ergo de preterito et presenti atque futuro per prophetie spiritum tacta est: que et eam promissionibus angelique credidisse cognouit: et matrem nominans: quia redemptorem humani generis portaret intellexit. et cum omnia perficienda predicaret: quid etiam de futuro sequeretur aspexit.

Moralium libro. xix. De via domini. **Capitulum. vij.**

Luc. j.

Parare vias eius. Etiam domini non incoconuenter accipit hoc quod ad cor nostrum venit: seseque nobis intrinsece infundit. Hinc ergo Joanni per spiritum domini. parare vias eius. Quisquis enim predicando a sordibus vitiorum corda auditum mundat: venientem domino viam parat.

Moralium libro. iij. De umbra mortis. **Capitulum. vij.**

Illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent. In scriptura sacra umbra mortis aliquando obliuio mentis accipitur. quia sicut mors hoc quod in se facit agit ut non sit vitata obliuio quod intercipit agit ut non sit in memoria. Etiam recte quia Joannes hebreorum populo cum ceteri obliuifuerant deum predicare veniebat per Zachariam dicit. Illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent. In umbra enim mortis sedere est a diuina amoris noticia in obliuio nelacessere.

Ibidem

In homelia super euangelium. Roga ut quidam. De via pacis. **Capitulum. ix.**

Ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Etiam pacis gratia dicitur quod sciat veritatem itinere in via scandalum non fecerit. Unde per Zachariam dicit. Ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Tunc enim pedes nostros in viam pacis dirigimus quoniam per illud actionum iter pergitur in quo ab auctoris nostri gratia non discordamus.

Ibidem

Moralium libro. vij. et xij. De iudeis et gentibus aduentus redemptoris prestolantibus. **Capitulum. x.**

Quod peperit maria filium suum primogenitum et reclinauit eum in presepio. Ante redemptoris nostri aduentum ex electis gentibus et ex hebraico populo sancti quique longo tempore redemptoris suam expectando gemuerunt et desiderauerunt. gentiles quoniam eos necesse redemptoris sui gratia reficiebat. iudei quia legem tenentes legem auctorem non videbant. Beati Job etenim attestatam vitam cognoscimus ut expectasse redemptoris aduentum multos etiam ex gentibus credamus: et nascete domino Symeone in spiritu in replum veniente didicimus quanto desiderio ex ple-

Super euāg. Luce. Fo. XXXVII

be israhelica sancti viri incarnationis eius mysterium videre cupierunt. **U**n et per eundem redemptorem discipulis dicitur. **M**ulti iusti et prophetae desiderauerunt videre que videntis et non viderunt. **S**ed hoc utroque desiderium per redemptoris incarnationem impletum est et satisfiatum.

Matt. xii.

Eccli. xiiij.

Joan. vi.

Quia enim per prophetas dicitur. **D**ominus in carne substantia carne sumens / senum fieri voluit: ne nostra impetratum caro senum remaneret. **U**n et natus in presepio ponitur / ut videlicet signaretur quod sancta animalia que secula diu sunt inuenta incarnationis eius feno satiantur. **P**ro sepe enim natus impleuit qui cibum semetipsum mentibus mortalium prouidit dicitur. **Q**ui comedit carnem meam et bibit sanguinem meum / in me manet et ego in eo. **I**ta igitur generis humani que venit in fine mundi redemptio ab his qui a mundi preceserint initio tarda videbatur / et ab eis multum desiderabatur: quia longo temporis spacio a celestium remuneratione disiungebantur.

In homelia super **C**um natus esset Iesus.

Ite de iudeis et gentibus. **L**a. ri.

Questio pastores erant in regione eadem et ecce angelus domini stetit iuxta illos dicens eis. **E**cce euangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie saluator qui est christus dominus in ciuitate dauid. **Q**uestio redum nobis est quidnam sit quod redemptorem nato pastoribus in iudea angelus apparuit: et ad hunc adorandum ab oriente magos non angelus / sed stella perduxit. **Q**uia videlicet iudeis tanquam ratione vrentibus rationale animal: id est angelus predicare debuit: gentes vero quia vti ratione nesciebant ad cognoscendum dominum non per vocem / sed per signa perducuntur.

tur. quoniam et illis prophetie tanquam fidelibus: non infidelibus: et istis signa tanquam infidelibus non fidelibus data sunt.

De pace angelorum cum hominibus. **M**oralium libro. xxviii. et xxvii. et in homelia super **E**xistit edictum. **L**a. ri. xii.

Gloria in excelsis deo: et in terra pax hominibus bone voluntatis. **D**eus pater omnipotens unicum filium quem sine tempore genuit saluandis hominibus cum tempore ostendit: qui perfecto filius humanam naturam suscipiens / ad ima de sublimibus venit. **C**um incarnationis mysterium etiam electi angeli mirati sunt qui eodem mysterio redempti sunt: et cum redemptis in fine mundi hominibus largitate gratie superne glorificauit. **I**psi quippe ut nos ad laudem conditoris accenderent orto per carnem domino clamauerunt / gloria in excelsis deo. **R**edemptoris ergo potentiam laudant et glorificant: quia redemptioni nostre voces sue exultationis accommodat: quia dum nos respiciunt recipi / suum gaudet numerum repleri. **A**ntequam igitur redemptor noster per carnem nasceretur / discordiam cum angelis habuimus: quoniam claritate et mundicia per prime culpe meritum / et per quotidiana delicta longe distabamus. **Q**uia enim peccato extranei eramus a deo / extraneos nos suo a consortio deputabant angeli ciues dei. **S**ed coruades angelorum ad nos conditor venit: sequens hoiem etiam sub ipsis crebuit: sicut de illo patri per prophetas dicitur. **M**inuisti eum paulominus ab angelis. **E**t quia inter nos et eosdem spiritus discordant / vite scandalum reperit / mira potentia mirabiliori etiam pietate summa creans / ima suscipiens / ima cum summis iurit. **H**inc est igitur quod eodem rege nato angelorum et hominum in eius an-

Luce. ij.

ps. viij.

Gregoriane exceptiones.

- nunciatioe pdcunt hymnū dicunt: z de uicta prauē vite discordia nos q̄s dudū despererāt/ cūes agnoscut: cō sono ore pdicātes. **Gloria in excelsis deo: z i terra pax hominibz bone uoluntatis.** Ac si apte dicant. **Quos a nobis malicia disūgerat/ iam nūc in terra nata bonitas iūgat.** Is ergo q̄ prop̄ nos minor angelus extitit/ eq̄ les nos angelis uirtute sue minorat[i]onis fecit. Et q̄a cognouim⁹ reges nostruz/ recognouerūt nos angelū ciues suos. Quia em̄ rex celi terrā no stre carnis assumpsit: infirmitatē no stram illa iam angelica celsitudo nō despicit. Ad pacē nostrā angeli redeunt/ intētionē prioris discordie postponūt. z quos prius infirmos abiectosq; despererāt/ iam socios uenerātur. **Hinc ē em̄ quod Lorb z Josue angelos adorant/ nec tñ adorare p̄hibentur.** Joānes uero in Apocalypsi adorare angelum uoluit: sed tñ hūc idem angel⁹ ne se debeat adorare cōspicit dicēs. **Vide ne feceris/ conseruus em̄ tu⁹ suz/ z fratru tuoz.** Quid est q̄ ante redēptoris aduentū angeli ab hominibz adorant z tacēt: postmoduz uero adorari refugit: nisi q̄ naturā nostrā quā p̄us despererant/ postq̄ hanc super se assumptā cōspiciunt/ p̄stratam sibi uidere pertimescunt. Non em̄ iam sub se uelut infirmam cōtemnere ausi sunt: quaz sup se uidelicz in celi rege uenerātur/ nec habere dedignant hominē sociū / q̄ super se adorant hominē deū.
- ¶ Quid p̄sepe dñi significet. Moralium libro. xxxi. Caplin. xiiij.**
- Luc. ij.** **¶** Pastores uenēt festinātes z inuenerūt Mariāz Joseph et infantē positū in p̄sepio. **¶** Presepe scriptura sacra nō in cōueniēter accipit: in qua uerbi pabulo aialia sancta santant. de q̄bz per p̄betā dī. **Animalia tua inhabitabunt in ea. Nat⁹** igit dñs a pastoribz in p̄sepe repitur: quē eius incarnatio in ea q̄ nos reficiunt p̄betarum scripta cognoscut.
- ¶** Moralium libro. xxxiiij. **Quid gladius significet. Caplin. xiiij.**
- Luc. ij.** **¶** **Gladius.** In scriptura sacra ali quādo p̄ gladiū sancta pdicatio: ali quādo tēporalis designat tribulatio. **Gladius** sancta predicatio ponit sicut Paulus ait. **Et gladiū spūs q̄d est uerbu dei. Gladius** tribulatio tēporalis accipit/ sicut beate Marie b̄secuturis tribulationibz dī. **Et tuaz ipsi⁹ aiā p̄transibit gladius:**
- ¶** In pastoral. caplo. xlii. **De uita z etate pdicantiū. Caplin. xv.**
- Ibidem.** **¶** **Inuenerūt puerū Iesum parentes ei⁹ in templo sedentē in medio doctorū audientē illos. Redempto: noster cū in celis sit conditor: et ostensione sue potētie semper angelozum doctor / ante tricēnale tēpus in terra magister fieri noluit hominū: ut uidelicz p̄cipitatis vim saluberrimi timoris infunderet: cū ip̄e etiam qui labi nō posset/ p̄fecte uite gratiā non nisi p̄fecta etate pdicaret. Scriptum q̄ppe est. Cū fact⁹ esset annoz duodecim/ remāsit puer Iesus in bērusalem. de quo a parentibz requisito/ paulo post subdit. Inuenerūt illū in templo sedentē in medio doctorū audientē illos z interrogantē. Uigilanti itaq; p̄sideratiōe pensandū est/ q̄ cum Iesus annoz duodecim dicit in medio doctorū sedēs nos docens/ sed interrogans inuenit. **Quo****

Super euāg. Luce. XXXVIII

exemplo scz ostēditur ne infirm^o docere quis audeat: si ille puer doceri interrogādo voluit: qui per diuinitatis potentia verbū scientiā ipsi suis doctoribz ministravit. **Lum** tō per

1. Tim. iij.

Paulū discipulo dicit. **Precipe** hęc z doce: nemo adolescentiā tuaz conternat. sciendū nobis est quoniā in sacro cloq̄o aliquādo adolescentiā iuuentus vocat. **Quod** cit^o ostendit/ si **Salomonis** ad mediū verba pferantur: q̄ ait. **Letare** iuuentis in adolescentiā tua. **Si** em̄ vnū vtraz esse nō discerneret/ quē monebat in adolescentiā iuuenē nō vocaret.

Eccō. xi.

In **Ezechielis** homelia secūda. **Iuxta** ratiōis igitur vsūm fmo docerine nō suppetit: nisi in pfecta etate/ nec psumat aliq̄s p̄dicare in infirma etate: quia ille anno duodecimo etatis sue interrogare dignat^o est homines in terra/ qui per diuinitatē suaz angelos semper docet in celo. **Quia** enim ipse est dei sapiētia/ de ip̄o angeli vidēdo bibūt hoc quod beatitudi ne eterna satiantur.

De significatione lapidū. **Notas** lium libro. xvij. z. xxix. **Cap. xvi.**

Mat. iij. Luc. iij.

Quis est de^o de lapidibz istis suscitare filios abraę. **In** sc̄ptura sacra aliq̄n lapides in malo/ aliq̄n vero in bono solēt accipi. **Nam** cum lapides p̄ insensibilitate ponunt/ dura per lapides corda signant. **Unde** quod p̄missū per **Joānē** dicit. **Potens** est deus d̄ lapidibz istis suscitare filios abraę. **Qui** videlicet nomine lapidū corda designat gentiliuz duritiē z insensibilitā per infidelitatē. **Et** per p̄phetā dñs pollicet dicēs. **Auferā** cor lapideū de carne vestra: **Per** lapidē dabo vobis cor carneū. **Per** lapidē

Eze. xi. z. lxxv.

des itaqz p̄ ipsa duricia gentiles populi designant: ipsi q̄ppe lapides coluerant. z de eis per p̄betā dī. **Simi** les illis fiant q̄ faciūt ea: z oēs qui cōfidūt in eis. **Uñ** **Johes** iudeos aspiciens se de estimatiōe generatōis extollere/ z gētiles p̄uidēs ad abraę p̄lem cognatōe fidei trāsire ait. **Ne** velitis dicere intra vos. **Patrē** habemus abraam. **Dico** em̄ vobis: q̄a potens est deus d̄ lapidibz istis suscitare filios abraę. **lapides** vtriqz duos perfidia gentiles vocās. **Et** rursūm per lapides solent designari fortium mētes. **Unde** per **Petrū** sanctis dī. **Et** vos tanq̄ lapides viui supediti i.

ps. cxxxij.

Luc. iij.

De. ij.

In pastorali. caplo. xvi. **De** tenacitate diuinitatis. **La. xvij.**

Jam securis ad radicē arboris posita est. **Nouerint** tenaces q̄ hanc p̄mū deo iniuriā faciūt: quia danti sibi om̄ia nullā misericōdie hostiā reddunt. **Hinc** etem̄ **Psalmista** ait.

Mat. iij. Luc. iij.

Non dabit deo p̄piciationē suaz/ nec p̄cium redēptionis anie sue. **Preciū** nāqz redēptionis dare est op^o bonū p̄ueniēti nos gratie reddere. **Hinc** **Johes** exclamat dicēs. **Jam** securis ad radicē arboris posita est. **Om̄is** arbor que nō facit fructū bonū excidetur/ z in ignē mittet.

ps. xlvij.

Nota

Qui ergo se innoxios qz aliena nō rapiūt estimāt iterum securis vicine p̄uideant/ z torporē improvide securitatis amittāt: ne cura ferre fructū boni opis negligunt/ a p̄senti vita fundit^o quasi ariditate radicis ericcentur. **Sollicite** etiam tenaces atēdant q̄ ficulnea q̄ fructū nō habuit/ p̄tra banc district^o agricola querit q̄ etiam terram qz

Gregoriane exceptiones

cupavit. Terrā quippe ficulnea sine fructu occupat: quādo mēs tenaciū hoc qđ multū prodesse poterat inutiliter seruat. Terram sine fructu ficulnea occupat: quādo locū quē exerce re alius p̄ solē boni opis valuit/stultus p̄ desidiē vmbra p̄mit. Hī autē tenaces nōnūq̄ dicere solēt. Cōcessis vt mur: aliena nō q̄rimus: et si digna minime retributiōe nō agimus nulla tñ p̄uersa p̄petram⁹. Ad idcirco sēruunt: q̄a videlicet aurē cordis a v̄bis celestib⁹ claudunt. Neq̄ em̄ diues in euāgelio q̄ inducitur purpura et bysso q̄ epulabatur quondie splendide aliena rapuisse: sed infructuose p̄p̄is vsus fuisse p̄bibet. Eūq̄ post hanc vitā vltimē gehēna suscepit: nō q̄a aliquid illicitū gessit: s̄ q̄a immo: derato vsu totum se licitis tradidit.

In homelia sup̄ euāgelium hoc est p̄ceptum.

Luce. iij. **Q**ui habet duas tunicas det nō habenti. In pace sancte ecclesie possumus p̄bare si amicos diligamus: et si p̄secutiōis tempore mouē dilectione valeam⁹. Certe Joannes euāgelista dicit. Qui habuerit substantiā mūdi et viderit fratrem suū necesse habere et clausit viscera sua ab eo: quomodo caritas dei manet in eo? Hinc etiam Joānes baptista ait. Qui habet duas tunicas: det nō habenti. Qui ergo tranquillitatis tempore nō dat pro deo tunicā suā: quō in p̄secutione daturus est aiam suā? Virtus ergo caritatis vt inuicem sit in perturbatiōe nutriatur: per misericordiā in tranquillitate: quatinus omnipotēti deo primū dīcat sua impendere: postmodum se.

In homelia super euāgelium.

Anno decimoquinto. De Joāne baptista. **Capitulum. xix.**

Uenit fortior me post me. Joānem baptistam quē mira factitate p̄ditū populus videbat: hūc eē xpm̄ putabat: sicut p̄ euāgelium dicit. Estimante autē populo et cogitantibus omnib⁹ in cordibus suis de Joanne ne forte ipse esset xps: quē et req̄rebāt dicentes. Nunquid xps es tu? Sed nisi isdē Joannes apud se huiusmodi existeret: repletus spiritu gratie nō fuisset. Qui vt h̄ qđ erat ostenderet: ait. Venit fortior me post me: cuius nō sum dignus soluere corrigiam calciamenti eius. Ecce cū p̄ mira operatione virtutū esset: vt xps esse crederet: non solū xpm̄ non se esse spondit: sed etiā corrigiam calciamenti eius soluere. id est incarnationis eius mysteriū perscrutari non se dignum esse perhibuit.

De dānandis diuitibus. **Moza. lum. libro. xvij. Cap. xx.**

Quius ventilabū in manu sua est: et permūdabit aream suam: et cōgregabit triticum in horreū suū: palcas autē cōburet igni inextinguibili. Ariste in spica prodeunt p̄ucte sed crescendo paulisper a se hysute disungunt et rigide. Sic nimirū ad huius mūdi gl̄iam prauo dūites surgunt: nature em̄ sibi cōmuniōne cōiuncti sunt: sed contra se vicissim crescendo diuidunt. Alius q̄ppe alium despicit: alter in alterū inuidie facibus ignescit. Qui igitur ex timore mentis a caritatis vnitāte se separat: q̄si aristarū more contra se rigidi stant. Quid igitur prauos huius mūdi diuites dixerim: nisi aristas quasdam humani gēnis? Qui duz contra se su

Marci. Luc. iij.

Marci. iij.

Marci. iij.

Super euāge. Luce. XXXIX

perbiūt bonoz vitā vnanimīter af-
fligunt/ aduersum se quidem diuisi
si sunt/ s; tñ concorditer grana deoz
sum premunt. Nunc igitur ariste al-
es profiliunt/ grana latent: qm̄ r rep-
borum potētia preminet r electoz
gloria nō apparet. Illi se bonozum fa-
ctis offendūt/ isti in humilitate se de-
primunt. Sed triture tempus adue-
niet qd r aristarum rigiditatem frā-
gat. r solida grana non poterat. Tunc
q̄ppe superbia iniquozum cōmūuit
tūc electoz vita quanta fulgeat inte-
gritate declarat/ q̄a cū iusti deficiūt
et hac ip̄a aristaz contritiōe agūt vt
grana appareant que latebāt. **Lūc.**
ariste frangunt/ granoz cādor offen-
ditur q̄a iniquis in eterna supplicia
cadētibz factorum iustitia q̄sta ve-
ritate candeat demonstratur/ vnde
recte p̄ Joānes de dño dicit. **Lūc.**
ventilabrum in manu sua est/ r per-
mundabit aream suā/ r triticū/ r cō-
det in boreū suū/ paleas autēz com-
buret igni inextinguibili.

Moza lib. xx. vij.

V Electi quicq; in sacra ecclesia sunt
frumēta dei/ celestibz recōdēda hoz-
reis. Que nunc in aree tritura pale-
as tolerant/ qm̄ in hac ecclie sancte
purgatiōe mores cōtrarios rephoz
portant/ q̄s q; bec intern' agricola
vēnilabro iudicij dirimat/ r in habi-
tacula supna suos electos quasi mū-
da iam grana suscipiens/ eternis pa-
leas ignibus tradat.

**De mensura pōicatiōis. Moza
lib. xx. vij.**

Cap. xxj.

U. vij. Ascendit Jesus in nauticam
Petri r rogavit vt a terra re-
duceret pusillū. **Ap̄l.** curauerūt sū-
mopere rudibz populis plana r ca-

pabilia nō sūma atq; ardua p̄dicare
Nam si sciam scām vt bauriebant
corde ita ore funderēt/ immensitate
ei' auditor: es suos opp̄merēt poti' q̄
rigarēt. **U.** suos auditores distil-
latiōe r hoz nutriēs paulus ap̄l's lo-
quebat dicēs. Nō potui vobis loqui
quasi spiritualibus/ sed quasi carnalis-
b/ tanq̄ parvulis in xp̄o lac vobis
potū dedi nō escā. Quis ei ferre pos-
tuisset si raptus vsq; ad tertū celuz:
raptus in paradysum etiāz archana
rba audicōs q̄ dici homini nō liceret
tam immensos supne sinus aperire
Aut cuius virtutem auditoris non
opp̄meret/ si ea que intrinsec' ban-
rire poterat in q̄stū carnis lingua suf-
ficeret extrinsecus inundans sciētie
huius immētas emanasset. **U.** igitur
auditores rudes nō inundatiōe
sciētie/ sed moderata p̄dicatiōis di-
stilitatiōe fouant/ p̄dicatiōez do-
ctoꝝ deus compat/ vt auditorum in-
firmitas doctorū roze nutrita p̄uale-
scat. **U.** bene in euāgelio mystica d̄-
scriptione narratur dum dicit. **Ascē-**

dit Jesus in nauiculā Petri r roga-
uit vt a terra reduceret pusillū/ r ita
sedens p̄dicabat turbis. **Per** nauēz
Petri qd aliud q̄ cōmissa petro ec-
clesia designat. **De** qua vt d̄his tur-
bis cōfluētibus p̄dicet/ eam a fra-
paululū reduci iuber. **Qui** nec in ab-
tū duci r tamen a terra p̄cepit remo-
ueri p̄fecto significās p̄dicatores
suos rudibz debere populis: nec alta-
nim' d̄ celestibz/ nec tñ trena p̄dicare
gre p̄f. **De** his qui trepidāt arripe-
re etiam sanctitatis. **Cap. xxj.**

Sunt pleriq; in ecclia q̄ melioris
vite vias aggredi mētūit/ r tñ

i. Coz. iij.

Gregoriane exceptiones.

lacere in sui corporis ignavia nō pti
mescūt. **Lūc.** se pctōres cōsiderāt: sū
ctitatē vias arripe trepidant et rema
nere in suis iniquitatibz nō formidant
Quoz bene Petrus adhuc in infir
mitate posit⁹ specie tenet/ cū viso mi
raculo pisciū dicit. **Et** a me dñe/ qd
homo peccator: suz. Immo si te pctō
rem p̄sideras oportet vt a te dñm nō
repellas. **Sz** q̄ idcirco melioris habi
t⁹ vias et vite rectoris arcē app̄hens
dere nolūt: qd infirmos se esse conspi
ciunt/ q̄si pctōres se fatent et dñm res
pellūt/ cū qz in quo sacrificari debue
rant fugiūt et velut in p̄turbatiōe cō
siliū nō hāt dū moriūt et vitā timēt.

Luce. v.

De vera caritate. In homelia suz
per euangeliū. Simile est regnū ce
loruz homini regi. **Cap. xxiij.**

Caritas in duobus p̄ceptis/ in
dilectione dei scz et p̄mi conti
net/ et ipa dilectio p̄mi in duobz p̄
ceptis subdiuidit/ cū qdā sapiēs di
cit. **Omne** qd odis tibi fieri/ vide ne
ipse facias alteri/ et p̄ semetipsam ve
ritas p̄dicat dicēs. **Que** vult vt fa
ciāt vobis hoies/ et vos eadez facite
illis. **Si** em̄ et qd impendi nobis re
cte volum⁹ hoc alijs impartimur/ et
qd nobis fieri nolum⁹/ hoc alijs ipi
facere deuitam⁹/ caritatis ira illesa
seruam⁹. **Sed** nemo cū quēpiāz di
ligit habere se caritatē p̄tinus putet
nisi prius ipsam van sue dilectionis
examinet. **Nam** si qd quēlibz amat/
sed p̄pter deū nō amat/ caritatem nō
habet/ sed habere se putat. **Caritas**
autē vera est/ cū et in deo diligit amīc⁹
et p̄pter deū diligit inimicus. **Ille**
em̄ p̄pter deū diligit eos quos dili
git/ q̄ iāz et eos diligere a quibus nō
diligit scit. **Probari** em̄ caritas per

Mat. vij

solā odij aduersitatez solet. **Qui** per
semetipm dñs dicit. **Diligite** inimi
cos vros/ bñfacite his qui oderunt
vos. **Ille** ergo securus amat q̄ p̄ter
deū et illū amat a quo se intelligit nō
amari. **Duo** igit p̄cepta caritatis di
lectionē dei videlicet et p̄mi necesse
ē vt custodiat quisqz habere in nup
tīs id est in sancta ecclesia vestē nup
tialē curat. **Hinc** est em̄ qd ap̄ eze
chielē p̄phētā porte ciuitatis in mōs
te p̄stitute vestibulū duobus cubit⁹
mensurat/ qz nimiruz accessus nos
bis celestis ciuitatis nō pandit/ si in
hac ecclesia q̄ pro eo qd adhuc foris
est vestibulū dicitur dei et p̄mi du
lectio non tenetur.

Moralium libro. xxij. De miseri
cordia. Capitulum. xxiij.

Quia teste Paulo caritas pati
entia aliena mala debem⁹ equa
nimiter tolerare. et p̄ benignitate bo
na nra misericorditer ipendere/ sic re
deptor hūani gñis nos amonet et di
cit. **Dimittite** et dimittet vobis date
et dabit vobis/ dare nāqz nřz ad res
p̄tinciqs exteri⁹ habem⁹/ dimittite
autē ad relaxādū dolorē quē iteri⁹ ex
aliena culpa cōtraximus. **Sed** sciē
dū est qd qui dimittit et non dat/ et si
nō plene opatus est/ meliores tamen
partē minime tenuit. **Qui** vero dat
et minime dimittit omnino misericor
diaz nullā facit/ qd ab omnipotente
deo munus ex manu non accipit qd
obligato corde in malicia profertur.
Ad dari et nō debet prius animus
qui elemosynā p̄bet/ cū omne qd deo
dat ex dantis mente pensat.

In pastoralī capitulo. **xxxiij. De**
patientia. Capitulum. xxv.

Luce. vi.

1. cor. xiiij.

Luce. xxi.

Super euāg. Luce Fo. XL.

mat. vi.
Luce. vi.

Quid autē vides festucā in oculo fratris tui. dñs in euāgelio dicit. Diligite inimicos vros/bñfacite his qui oderūt vos/orate pro psequētibz & calūnantibz vos. virtus est corā hoībuz aduersarios tolerare/sed virtus coram deo diligere: q̄a hoc soluz de⁹ sacrificium accipit q̄d ante eius oculos in altari boni opis flāma caritatis incēdit. Hinc est q̄d rurſū q̄busdam patientibz nec tamē diligētibz dicit. Quid autē vides festucāz in oculo fratris tui/ & trabē in oculo tuo non vides? Perturbatio q̄ppe ipatientie festuca est /malicia vero in corde trabes in oculo. Illaz em̄ aura tētationis agitat: hāc vero psummata nequitia penē inobilitet ponat. recte igit̄ illic subiūgit. **N**epocrita eijce p̄mū trabē d̄ oculo tuo & tūc videbis eijcere festucā d̄ oculo fratris tui. Ac si dicat̄ menti inique interius dolet̄: & sanctā se exterius p̄ patientiaz demonstrāt. Prius a te molē malicie excute: & tunc alios de impatientie leuitate rephende: ne dū nō studes simulationē vincere/pep̄ sic tibi aliena mala tolerare.

In pastoralis capitulo. li. De penitentibus. **Capitulum. xvij.**

Luc. xv.

Audiū erit in celo sup vno penitente q̄ sup nonaginta nouē iustos. Sepe nonnulli ad dñm post carnis pctā redeūtes/ tanto se ardentius in bonis opibz exhibēt/ quanto dānabiliores de malis vident: & sepe nonnulli in carnis integritate pdurates/ cū minus se respiciūt habere q̄d debeat̄ plene sibi sufficere vite sue in nocentiā p̄uāt: & ad seruorē spūs nullis se ardoris stimulis inflāmant. Et sic deo plerūq; gratior amore ardēs

vita post culpā/ q̄ securitate torpēs innocentia. **Q**ñ & voce iudicis dicit̄. Remittunt̄ ei pctā multa/ q̄a dilexit multū. Et gaudiū erit in celo super vno penitēte/ q̄ sup nonaginta nouē iustos q̄bus nō est op⁹ p̄nia. **H**ic cit⁹ & ex ipso vsu colligim⁹: si nostre mentis iudicia pensē. Plus nāq; terram diligim⁹ que post sp̄nas cezarata fructus vberes pducit: q̄ que nullas spinas habuit: sed tamen ex culta sterilem segetem gignit.

In homelia sup Misit iesus. xij. discipulos De miraculis. **Capitulum. xvij.**

Qnuocari dñs duodecim apostolis dedit illis & tūc & potestāte sup om̄ia demonia: & vt lāguores curarēt: & misit illos pdicare regnuz dei: & infirmos curare. **C**ōcessa sūt & adiūcta sc̄tis pdicatoribz a dño misracula/ vt fidē & b̄is daret̄. **H**ic ostēsa & noua facerēt q̄ noua pdicarēt. **F**loretē em̄ mūdo crescente genere hūa no diu in hac vita carne subsistente rez opulētia exuberāte q̄s cū audirz aliā esse vitā crederet: q̄s inuisibilia visibilibz p̄ferret. **S**ed ad salutē redeūtibz infirmis ad vitā resurgētibz mortuis: carnis mūdiciā recipiētibz. lepsis: & rept̄a iust̄ spiritū imūdoz demoniacis tot visibilibz miraculis exacti/ q̄s nō crederet q̄d d̄ inuisibilibz audiret. **A**d h̄ q̄ppe visibilia miracula coruscāt/ vt corda audientū ad fidē inuisibilium p̄trabāt/ vt p̄ hoc q̄d mirz foris agit̄ hoc q̄d intus est lōge mirabili⁹ cēlētiat̄. **E**ñ nūc q̄q; cū si delū numerositas intra sc̄tām excreuit eccliam/ multi sūt q̄ vitā & tutum tenēt s̄ signa & virtū nō h̄nt: q̄a miraculū frustra foris ostenditur si deest

Luc. vi.

Luc. ix.

Gregoriane exceptiones

quod intus operet. Nam turba magistrum lucris illa prout se extulit / quae per elatam gentium voce lingue in signum sunt non cogitatione dixit. In celum ascendat. **Esa. xliij.** fidelibus sed infidelibus. Unde etiam super astra celi exaltabo solum meum. **Idem** predicator egregius milesa veniens ascendam super altitudinem nubium / similiter et plena infidelibus insula scies patres ero altissimo. **Ecce** quae alta superbe volando petijt / quae etiam volatur / et primo oratio salvavit / et sancte predicationis boibus pervasit. **Ipsi** quippe volando quod a diuturne timoribus et infirmitate stoto machi laescerent / non verbo curat / sed medicinali arte mederi parat dicens. **Sen. iij.**

i. Tbi. v.

Modico vino utere / propter stomachus et frequenter tuas infirmitates. **Qui** ergo infirmum infidelis una prece saluat / cur egrotum focum prece non roborat.

De nimis ille foris per miraculum sanatus erat / quod vivus interiorem non erat / ut per hoc quod exterior potestas ostenderet / hunc ad vitam interior virtus amaret. **Egrotanti** autem fideli socio siigna non fuerat foris exhibenda / quia salubriter intus vivebat. **De** quadripartita peccatorum perpetratione. **Poraliu** libro. iij. **Ca. xxii.** **Sine** ut mortui sepeliatur mortui suos. **Quattuor** modis peccatum summatur in opere. **Primo** namque latens culpa agit / postmodum vero etiam ante oculos hominum sine confusione reatus aperit. **De**inde et in consuetudines ducit / ad extremum quaeque vel false spei seductionibus vel obstinatione misere desperationis enutrit. **Quo** autem culpa in usum venerit ei iam animus etiam si appetat debilius resistet. **Qua** quot vicibus prave frequentationis astringit / quasi tot vinculis ad mentem ligat. **Quo** fit ut cum enervis animus solus non valens / ad quaedam se solaria false solationis inclinat. **Quatinus** venturum iudicium tanto sibi minime spondeat / ut eos etiam quos arguendos inuenerit penitus non occidat. **Cui** rei hoc dicitur mine vero volucrum hec eadem superba accidit quod ei multorum similium lingua designant demonia. **Ac** si dicat fraudulenta et clara demonia in corde vestro. **Quo** in cogitatione superbie inveniunt habitacionem suam / filius autem hominis ubi caput suum reclinet non habet / id est ut incessanter crescat culpa fauore non inuenit. **Quasi** in quaedam volatu vobis dignum primo laudis inuenit. **Quo** et per

mat. viij.
Luc. ix.

De Calliditate superborum diuitum **Poraliu** libro. xii. **Ca. xxvij.** **Quidam** diuiti superbe sapienti dicitur a domino. **Vulpes** foucas habent / et volucres celi nidus / filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet. **Vulpes** valde fraudulenta sunt animalia / quae in fossis vel specubus abscondunt. **Quo**que apparuerint nunquam rectis itineribus / sed tortuosis anfractibus currunt. **Volucres** vero ut nouimus alto volatu se in aera subleuant. **Nomi**ne ergo vulpium dolosa et fraudulenta / nominis vero volucrum hec eadem superba designant demonia. **Ac** si dicat fraudulenta et clara demonia in corde vestro. **Quo** in cogitatione superbie inveniunt habitacionem suam / filius autem hominis ubi caput suum reclinet non habet / id est ut incessanter crescat culpa fauore non inuenit. **Quasi** in quaedam volatu vobis dignum primo laudis inuenit. **Quo** et per

Esa. xliij.

Sen. iij.

Luc. ix.

ps. ix.

salomonē dicit. Fili mi si te lactauerint peccatores/ne acq̄scas eis. Peccatores etenim lactant/cuz vs̄ p̄p̄trāda mala blādimentē inferūt. Sciendū q̄z ē q̄ illi tres modi peccātū iuxta sui descēsus ordinē facilius corrigunt/ quart⁹ hō iste difficultus emendat.

Un̄ redēptor n̄. Puellā in domo iuuenē extra portā/in sepulchro hō lazaru suscitāt. Adhuc q̄ppe mortuus iacet in domo q̄ in pctō latet/iam q̄si extra portā educit/cuius iniquitas vsqz ad inuerecūdiā publice p̄petrat̄ionis aperit. Sepulture hō aggere p̄mit/q̄ in p̄petratōe nequitie etiam vsu p̄suetudinis pressus grauat. S̄ hos ad vitā miserat⁹ reuocat: quia plerūqz diuina grā nō solū in occultis/s̄ etiā in ap̄tis iniquitatibus mortuos: et mole p̄aue p̄suetudinis pressos lumine sui respectus illustrat. Quartū hō mortuū nūciante discipulo redēptor n̄ agnoscit/nec tamē suscitāt. quia valde difficile est vt is quē post vsū male p̄suetudinis etiāz adulātiū lingue excipiūt/a mentē sue morte reuocet. de quo bene dicitur.

Sine vt mortui sepeliant mortuos suos. Mortui em̄ mortuos sepeliūt cū pctōres peccatorē fauoribus p̄mūt. Quid enī aliud est peccare q̄z occūbere? S̄ q̄ peccātem laudib⁹ p̄sequunt: extinctū sub verborū suorū aggere abscondunt. Erat autē et lazarus mortuus/s̄ tamen non a mortuis sepultus. Fideles quippe illuz mulieres obrucrat̄/quez eius mortē viuificatori nūciabāt. Unde et prouerus ad hunc redit/ q̄a cū in peccato anim⁹ mouē cit⁹ ad vitā reducit si sup̄ hūc sollicitē cogitatōes viuūt

Aliquādo (sicut super⁹ dictū est) ne quāq̄ falsa spes diuine misericōdie mēs tē pctōris intercipit/s̄ hāc pro pctōis q̄ fecit factorē suuz inordinate formidantē deterior desperatio crucifigit/ et oēm spem venie ne redeat ad cor̄ rectionem funditus interimit.

Dozalium libro. xix. De discretione in bono opere. Cap. xxx.

Ut autē vade/ et annūcia regnum dei. Sciendum est qm̄ aliquando in actionibus nostris minora bona p̄mittēda sūt p̄ utilitate maiorum. Nam q̄s ignoret boni opis esse mortuū sepelire: et tñ cuidā qui ad se peliēduz patrē dimitti se poposcerat a dño dictū est. Sine vt mortui sepeliant mortuos suos. Tu autē vade et annūcia regnum dei. Postponēdū nāqz erit obseqū huius ministerij officio predicationis/ q̄a illos in carne mortuos in terrā p̄deret/ istos autēz ania mortuos ad vitā resuscitaret.

In Ezechielis omelia. ij. De his qui mundo renunciant. Cap. xxxj.

Nemo mittēs manū ad aratrū ad spūalia pertransēit. vt ad ea q̄ reliquerunt vltērius nullatenus restent. Duo cōtra de reprobis dicit q̄a codde reuersi sūt in egyptū. Et p̄ semetip̄am veritas dicit. Nemo mittēs manū ad aratrū/ et aspiciēs retro ap̄t⁹ est regno dei. Manū q̄ppe in aratrū mittere est: quasi per quendā p̄p̄uctionis vomerēz ad p̄ducendos fruct⁹ terrā sui cordis aperire. S̄ retro post aratrū respicit qui post erordia boni opis ad mala reuertit q̄ reliquit/ q̄d electis dei minime conuenit: q̄a ad ea q̄ reliquerūt nullo tā appetitu respiciūt/ s̄ in cōt̄is q̄ appetit.

Nota.

Mat. ix. Jobā. ij.

Luce. ix.

Luce. ix.

Luce. ix.

les
q̄q̄ datur
lū p̄cedat
solūm mē
mūvū/ sim
ta sup̄be vor
atuz/ et p̄ma
re volando q̄
q̄n̄ d̄s dicit
icuz vs̄. Luce
is apparuit
diderūt. Qui
nō iussit/ si sup̄
volūissent.
ctōuz p̄p̄o
nū. Ca. xxi.
p̄lat̄ mortu
o: mo dia pro
ge. P̄t̄ nāqz
modū hō enī
e cōsultione ru
in p̄suetudine
q̄z vā fallē su
in atione mīser
Cū autē cupi
nam/ etiā si ap
et. q̄a opat rō
ionis altit̄
mentē ligat. Q̄
tūm solū non
a falle solatio
is ventuz ubi
p̄ouidat/ vt co
inuenert̄ pen
rei hoc deuit
imulus/ lingu
male gestā au
q̄ psalmū i de
tō: i delectatō
ōndicat. Q̄nti
alpa fauorib⁹
lūm̄ negat̄ ob
inuenit. Q̄i r

Gregoriane exceptiones

Phil. iij. tūc sue mentis p̄tēplatiōe semp̄ inten-
dit. **U**n̄ z magnus ille p̄dicator di-
cebat: qui vsq; ad celi tertij secreta pe-
netrauerat. **O**nū q̄o que retro obli-
tus in ea q̄ sūt an̄ extēdēs me sequor:
ad palmā sup̄ne vocatiōis. **A**n̄ nos
em̄ eterna sūt post nos tēporalia: q̄a
z illa p̄gentes inuenim⁹ / z ista recet-
dētes q̄si post dorsū relinqm⁹. **P**au-
lus igit̄ in anteriora extēnt⁹ eoz que
retro sūt oblit⁹ fuerat / q̄a tēporalia
despiciēs sola q̄ sūt eterna req̄rebat.
Moralium libro. xxv. De amici-
tia vel societate p̄dicatoz. c. xxij.

Luce. i. **Q**uam p̄dicatores ad anūciādūz
dñs mitteret binos misisse testa-
tur euāgelij cū dicit. Designauit do-
min⁹. **I**esus septuaginta duos disci-
pulos / z misit illos binos an̄ faciem
suā in oēm ciuitatē z locū q̄ erat ip̄e
v̄turus. **I**deo aut̄ bini missi esse de-
scribunt / vt quia vel duo sūt p̄cepta
caritatis. vel q̄a societas haberi mi-
nus q̄z inter duos nō p̄t̄ / sancti p̄di-
catores ex ip̄a qualitate sue missiōis
cognoscerēt / q̄rū concordia societa-
tis amarent.

Moralium libro. xxij. De quadri-
partita arrogantiū specie. Ca. xxij.

Quattuor sūt species q̄bus om-
nis tumor arrogantū demon-
strat / cū bonū aut a semetip̄s habe-
re se estimat / aut si sibi desup datum
credūt p̄ suis hoc se meritis accepit
se putat / aut certe cū se tactant habe-
re q̄ nō h̄nt aut despect⁹ ceteris vi-
deri singularit̄ appetūt habet quod
habēt. **A** semetip̄o em̄ bonū se habe-
re iactabat / cui per apostolum dicit̄

1 Cor. iij. **Q**uid aut̄ habes q̄ nō accepisti: **S**i
aut̄ accepisti: q̄d gl̄iaris q̄si nō acce-
pisti: **R**ursū ne dari nobis bonū gr̄e

p̄ nostris p̄cedentib⁹ meritis credes
rem⁹ / idem ap̄t̄s ammonet dicens
Sis estis saluati p̄ fides: z hoc nō ex
vobis / dei em̄ donū est non ex operi-
bus vt ne q̄s gl̄oriet̄. **Q**ui etiam de se
mer ip̄o ait. **Q**ui prius fuit blasphem⁹
m⁹ z p̄secutor z cōtumeliosus s̄ mis-
ericordiam cōsecutus sum. **Q**uō
q̄bis apte declarat q̄ gr̄a nō p̄ meri-
tis tribuat / duz ex seip̄o docuit z q̄d
de malicia meruerit / z q̄d de benigno
lentia accepit. **R**ursū nō nulli iactat
se habere q̄ nō habent sicut angelo
ecclesie laodice dicit̄ / q̄a dicit q̄d vi-
ues sum z locuples z nullus ego. z
nescis q̄a tu es miser / z miserabilis / z
paup̄ z cecus / z nudus. **R**ursū nō
nulli despect⁹ ceteris videri appetūt
singulariter bonū habere q̄d habent
Un̄ z p̄bariferus idcirco de tēplo abl-
q̄ iustificatiōe descēdit: q̄a bonoz
opez merita sibi q̄si singulariter tri-
buēs orāt̄ publicano se p̄tulit. **S**an-
cti quoq; ap̄t̄ ab hoc elationis vitio
reuocantur / q̄ de p̄dicatione redun-
tes cū elati dicerent. **D**ñe in nomine
tuo etiā demonia nobis subiecta sūt
ne de hac miraculoz / singularitate
ganderēt: illico eis respondit dñs di-
cens. **V**idebā sathanā velut fulgur
de celo cadentē. **I**p̄e q̄ppe singulari-
ter elat⁹ dixerat. **S**up̄ astra celi exal-
tabo solū meū. **S**edebo in monte testa-
mēt̄ in laterib⁹ aq̄lonis: similis ero
altissimo. **E**t mire dñs vt i discipu-
loz cordibus elationē p̄meret. mox
iudicium ruine retulit q̄d ip̄e magis-
ter elatiōis accepit vt in auctore su-
pb̄ie discerēt quid de elationis vitio
formidarent.

In **S**cebielis homelia. vij. sect̄e
de partib⁹.

Ep̄b. ij.

1. Th. iij.

Apo. iij.

Luce. xvij.

Mat. vij.

Luce. ij.

Luce. xij.

Ca. iij.

Luce. 5.

Luce. 5.

Ad comune discipulos reuocat/
 eū de subiectiōe demonū lerātes am-
 monet dicens. Nolite gaudere sup b-
 s. pon' gaudete z exultate / q̄a noia
 v̄sa scripta sūt in celo. Nō em̄ om̄es
 electi demonia eiciūt / s; tñ electorū
 oim noia celo tenent̄ ascripta. Am̄
 monētū; ḡ discipulū puatā leticia des-
 ponere. Comū aut̄ z p̄petua felici-
 tate gaudere. In hac itaq; arrogan-
 tia quāta sp̄e crebro humanus anti-
 m' labit / vt id qd̄ h̄z habere se singu-
 larit' gl̄iet. In q̄ tñ diabolice simili-
 tudini vicini' appropinquat / q̄a q̄sqs
 bonū se habere singularit' gaudet / q̄s
 quis videri sub̄mior: ceteris querit
 illū videlicet imitari q̄ despecto bono
 societatis angelorū sedē suā ad aquilo-
 nē ponēs z in altissimā similitudinē
 supbe appetēs p̄ iniquū desiderū q̄
 si ad q̄ddā cū mē conatus est singu-
 laritatis erumpere.

Nozaliū libro. xx. De disciplina
 z misericordia. Capitulu. xxxiij.

Cappropians alligauit vulne-
 ra eius infundens oleū z vinū.
 Disciplina v̄l misc̄tia multū i pasto-
 ribz deservit. si vna sine altera tenea-
 tur. S; circa subditos suos iesse res-
 citor: to debz z iusta p̄sulēs misericor-
 dia / z pie seuiēs disciplina. Hinc est
 q̄ semiuui illi' vulneribz q̄ a sama-
 ritano in stabulū duct' est z vinū ad-
 bibit z oleū. vt p̄ vinū mordeat' vul-
 nera / z p̄ oleū foueant' q̄m' vnūq̄s
 q̄ q̄ sanandis vulneribz pest in vino
 m̄: s; z districtiōis adhibeat / in oleo
 mollitiē pietat' / vt p̄ vinum mūdēt
 putrida z p̄ oleū foueāt sanāda. **M**
 sc̄da est gl̄enitas cū seueritate / faci-
 endū q̄ddā tēperamentū ex vtrogz;

vt neq; m̄stra asperitate subditi exul-
 cerēt: neq; nimia benignitate solua-
 t'.

De actiua vita z contemplatiua.
 Cap. sulum. xxxv.

Istravit iesus in q̄ddam castel-
 lū / z mulier q̄dam martha noie
 cepit illū in domū suā / z huic erat
 Nozaliū libro (foroz noie maria
 .vi. in home. tertio p̄me part). z in
 sc̄da sc̄de part' sup Escebielem.

Duesūt sictorū vite: actiua sc̄z et
 p̄tēplatiua. Actiua vita est panē cū-
 rici tribuere. v̄bo sapiētie nesciens
 tē docere. errātē corrigere ad humis-
 litat' viā supbiētēs. primū reuocare
 isfirmatibz curā gerere. q̄ singulis q̄
 busq; expeditat dispensare: z cōmissa
 nobis q̄h̄z subsistere valeat p̄uidere.

Contēplatiua v̄o vita est caritatē q̄
 dē dei z primū tota mēte retinerē: s;
 ab ex: erion actiōe q̄scere. soli b̄sides
 rio p̄ditous inherere: vt nū tā agere
 libeat: s; calcas' curis oibz ad viden-
 dā sui creatoris faciem anim' marz
 defecata vt tā nouerit carnis corru-
 ptibilis p̄o: cū merore portare: tos
 tūq; desideris appetere: illis p̄m̄is
 dicit' angelorū: bonis m̄esse: cum b; as
 misceri celestibz / d' c̄na in p̄spectu dei
 icorruptiōe gaudere. S; actiua por
 ē tpe q̄ p̄tēplatiua: q̄m' ex ope bono
 tendit ad p̄tēplationē. **C**ōtēplatiua
 at maior ē merito q̄ actiua / q̄m' hec
 in vsu p̄itis t̄pis laborat. illa v̄o s̄ab
 pore intimo vēturā tā requiē deguz-
 stat. **Q**uod em̄ cōtēplatiua minor q̄
 dē tpe: s; merito maior sit q̄ actiua
 sacris euāgelij v̄bis ondit in q̄ due
 mulieres. martha. s. z maria diuersa
 egisse referūt. martha q̄p̄e circa fre-
 q̄ns miseritū satagebat: maria v̄o te-
 dēs sec' pedes dñi e' v̄ba audiebat
 b ij

Gregoriana exceptiones

Quid em̄ p̄ **M**arthā exterioribus obsequijs occupatā nisi actiua vita significat? et quod p̄ **M**ariā: quae quibus dñi residens audiebat nisi contemplatiua exprimit? vna quippe eorum erat interior operi/ altera contemplatiua. vna fuit actiue vite p̄ exterioribus ministerijs/ altera contemplatiue p̄ suspensionē cordis in x̄bū. Et quoniam actiua sit bona/ melior tamen est contemplatiua. quoniam ista cum mortali vita deficit/ illa vero immortalī vita plenius recreat. **U**n̄ cū **M**arie sue sororis oculū martha quereret/ quod se negligeret adiuuare: audiuit a dño respondēte. **M**artha martha sollicita es/ et turbaris erga plura: porro vnus est necessarius. **M**aria optimā partē elegit quae non auferretur ab ea. **E**cce pars et cura marthae non reprehendit/ sed marie etiam pars laudat. neque bonā partē elegisse **M**ariā dicit/ sed optimā: ut etiam pars **M**arthe iudicaretur bona: quia magna sunt actiue vite merita/ sed contemplatiue poriora. **Q**uare autē pars **M**arie sit optima subinfertur cū dicitur: quae non auferretur ab ea. **A**ctiue enim vite opera cum corpore transcū/ contemplatiue autē gaudia melius ex fine p̄ualescūt. **Q**uis enim in eterna patria panem porrigat esurienti/ vbi nemo esurit? **Q**uis potum tribuat sitiēti/ vbi nemo sitit? **Q**uis mortuum sepeliat/ vbi nemo mouet? **A**ctiua igitur vita cum corpore deficit/ et cum p̄niti seculo auferretur: contemplatiua vero nec deficit/ nec auferretur. hic ei incipit: scilicet subtracta presentis seculi luce/ in celestī patriā proficit. **A**moris quippe ignis qui habere inchoat/ eum ipsum quem amat videt in eis amore amplius ignescit. **S**ciēdū est enim quod actiua vita perfecte teneri potest et illa opere perficitur: sed in hac vita positi contemplatiuis intus sola

initia degustamus: et de ea cum etiam contendimus/ vix parum aliquid attingere valeamus. **Q**uotlibet enim amore animus ardeat/ quotlibet virtute cognitio in deū tendat: non iam quod amat perfecte videt/ sed adhuc inchoat videre quod amet. **S**icut fortissimus predicator dicit. **U**idemus nunc per speculum in enigmate/ tunc autē facie ad faciem. et nunc cognosco ex parte/ tunc autē cognoscam sicut et cognitus sum.

Moralium lib. xxiiij. quod mētes carnales diabolus inhabitet. **C**a. xxxvi.

Um mundus spiritus exterioris ad hoc ambulat per loca inaquosia/ querens requiem et non inuenit. **M**entes seclariū temporalis glorie dedit dū ad appetitū exterioris glorie defluunt: dum excedere ceteros honorum altitudine ambunt: locum antiq̄ hostis vbi apud se requiescere debent tribuunt. **U**nde et in euāgelio vitas dicitur: quod spiritus terrenus qui in locis aridis et in aquosis requiem non inuenit. quod domum quam reliquit vacuam scopis quoque munda data reperit/ hanc multipliciter intravit. quia enim fluxus sit terra quae infunditur. **L**oca arida et inaquosa sunt corda iustorum que per discipulorum fortitudinem ab omni carnali concupiscentie humore siccantur. **L**oca autem humida sunt terrenorum hominum mētes quas humor carnalis concupiscentie quae replet fluidas facit. **L**oca quoque humida sunt opera voluptuosa. **P**es quippe in arida terra non labitur: fixus vero in lubrica vir tenet. **I**n locis igitur humentibus iter vite presentis faciunt/ qui in hac ad iusticiam recti stare non possunt. **I**n his itaque locis humentibus. id est in reproborum hominum operatione lubrica regem inuenit hostis antiquus. **M**oralium lib. viij. **D**e dano neglecto

Ubi. s.

Nota

Ubi. s.

Dat. iij.
Luc. iij.

Dat. iij.
Luc. iij.

Dat. iij.
Luc. iij.

Super euāge. Lucē. XLIII

re conscriēte.

Capitulum. xxxvij.

Quicquid assumpsit septē alios spiritus
nequiores se / et ingressi habitāt
ibi. Plerūq; virtūz destructionē in
nobis agere p flagelladōs inchoat:
sed cū mens et ipso puctus et ordio
extollit. cūq; se iam q̄si de virtutib;
erigit / seuetiē se aduersario auditū
pādīt. Qui cordis intima penetrās /
omne q̄ in eadē studiū bone inchoa-
tionis inuenerit destruit: tātoq; se ve-
hemētius in ei⁹ destructionē exhibet /
quāto et graui⁹: quia uel admodicū
fuerat peccat⁹ dolet. **U**n̄ et recte euan-
gelio uoce ueritatis ad neglectā do-
mū conscriēte spiritus qui sol⁹ erit /
cum spiritibus septē redit.

Moralium libro. xix. De predica-
tione.

Capitulum. xxxvij.

Nemo lucernā ponit sub modio
sed sup candelabrū. Omnes elec-
ti dei grām pdicationis habēt p ma-
gno corpore aut utilitatē p minimo.
Dūc dñs ait in euāgelio. Nemo ac-
cendit lucernā et ponit eā sub modio /
sed sup candelabrū. In modio nāq;
cōmodū tpale / in lucerna ⁊o lux pdi-
cationis accipitur. Lucernā ergo sub
modio ponere / est ppter tēporale cō-
modū grāz pdicationis abscondere: q̄
nemo utiq; electoz facit. Et bñ illic
subdit / sed sup candelabrū. In cāde
labio em̄ stat⁹ corpis designat. Cui
lucerna supponit: dum eidē corpore
cura pdicationis antefert.

Moralium lib. xxvij. et. xij. De sim-
plici intētionē.

Capitulum. xxxix.

Lucerna corpis tui est oculus tu⁹
Lucradū sollicitē est cū a nobis
quidlibet ne fiat prauū q̄ in ope ses-
quit: si nō ex recta cogitationis inten-
tione generat. **U**n̄ bñ in euāgelio ve-

ritas dicit. Lucerna corpis tui est oculus tu⁹. Si oculus tu⁹ fuerit simplex totū corp⁹ tuū lucidū erit. Si autē oculus tu⁹ nequū fuerit / totū corp⁹ tuū tenebrosū erit. Quid em̄ p oculus exprimit nisi opus suū pueniēs cordis intētio: q̄ priusq; in actione se exerceat / hoc tam q̄ appetit pteplatur: Et qd appellatione corpis designat / nisi unaqueq; actio q̄ intētioez suā quasi oculus intuentē sequit. Lucerna itaq; corpis est oculus: qz p bone intētionis radiū merita illustratur actiois. Et si oculus tu⁹ simplex fuerit / totū corp⁹ tuū lucidū erit. q: si recte intēdit / per simplicitatē cogitatiois bonū opus efficit: etiā si min⁹ esse uideat. et cum intētionē bona qd agit / eius intētiois actio apud deum minime fuscatur. Et si oculus tuus nequū fuerit / totū corp⁹ tuū tenebrosū erit. qd cū pueria intētioē qd vel rectum agit: et si splēdere corā hoibus cernit / apud eamē tuū interni iudicis obscurat. **U**bi et recte subiungit. Si lumē qd in te est tenebre sūt / ipse tenebre quāte erunt. **Q**ui si hoc qd bñ nos agere credim⁹ / ex mala intētioē fuscatur: q̄nta ipa mala sunt que mala esse etiā cū agim⁹ nō ignoramus. Et si ibi nil cernim⁹ ubi quasi discretionis lumen tenem⁹: quā cecitate in illa offendimus / q̄ sine discretioē ppe tram⁹. **A**gilant itaq; cura p cuncta opera intētio nra nobis est pēfanda.

In pastoral. cap. lviij. De simu-
lata sanctitate.

Capitulum. xl.

Olimatis mentā et anctum et ci-
minū: et relinquit que graui⁹
ra sunt leges. **I**li qui se a paruis pec-
catis custodiūt / et aliqñ in grauib;
demergunt / debēt p̄siderare q̄ cum

Matth. 23.
Luc. 21.
b ij

ones
deca cu
ligd arm
m ornate
ute cogni
amat pte
e uide qd
pdicator d
in euang
r. nunc cog
e cognosc
m. q̄ mēto
ter. **L**uc
spis etia
p loca uo
inueni. **L**
dne dñ ad
defuū: dñ
altitudine
ost vbi ap
uauit. **U**
spis etia
aquois req
quam rōp
datā rap
unt. qd em
z oca orū
ustoz op
b om̄ carn
e sicant. **L**
terrenoz bon
e carnalis
uidas fac
opa volup
terra nō lab
te tenet. **J**
vne p̄fēnt
licia rect
oia humen
nū opaco
dōtis an
De dñs

Gregoriane exceptiones

Maiores mala perpetrat coram deo / apte iniquitatis sit: et cum parva bona custodit coram hominibus simulate sanctitatis: in illis iniqua faciunt: et per ista se hominibus quod sunt iniqui tegunt. Hinc est quod pharisaeis dicitur. **Liquantes culicem / camelum autem glutientes.** ac si apte dicatur. **Minima mala discernit / maiora deorum.** Hinc est quod rursum ore veritatis increpantur / cum audiunt. **Decem manis mentis et auctus et ciminum: et res iniquitas quod grauiora sunt legis / iudicium et misericordiam et fidem.** Neque enim negligenter audiendum est quod cum decimari minima diceret / extrema quod dicitur oleum maluit: sed tamen benevolentiam memorare: ut profecto ostenderet quod simulatores cum prava custodiunt odorem de se extendere sancte opiniois querunt: et quibus implere maxima permittant: ea tamen minima observant quod humana iudicio longelateque redolent.

De auro diuite. **Moralium libro. r. c. v. Capitulum. xij.**

Omnis avarus prorsus anhelat per avaritiam concupiscentiam congregare: et cum quasi in quodam ventre avaricie multa congregaverit / saturatur. quia dum anxia qualiter acquisita custodiat: ipsa cum sua sanctas angustat. **Diuitis cum cuiusdam verberis ager fructus attulerat sed quia ubi eos tantos reponeret non habebat dixit. Quid faciam quia non habeo quod congregem fructus meos. Et dixit: hoc faciam. Destruam horrea mea et maiora edificabo.** Qui igitur ex abundantia coangustatur dicebat / quid faciam: quia multo cibo pressus esturbar. **Pescemus quot voris appetit et ut verberes fructus ager illi afferret. Et ecce autem vota completa sunt: quia fructus verberes ager attulit. sed quoniam**

ad reconcedendum loca non sufficit multiplicat quod diuites faciat ignorat. **Angustia ex satietate nata / veritate agri angustat animus avari.** Dicens nanque quod iactant profecto indicat quia votorum suorum effectus pressus sub quod dicitur rursum fesse laborabat. **Mentem igitur diuitis avari que prorsus ex abundantia requie quiescerat / post ad custodiam sollicitudo grauius fatigat.**

Moralium libro. r. c. v. Item de elatione diuitum. Capitulum. xij.

Quis habes multa bona. Sape videmus quosdam diuites qui et opes et gloriam habere sine culpa potuissent: si hoc habere cum humilitate voluissent. Sed extollunt rebus instantur honoribus / dedignant ceteros: omnemque vite sue fiduciam in ipsa abundantia rerum ponunt. Unde et quidam diuites dicebat. **Anima habes multa bona reposita in annos plurimos: requiesce / comede / bibe / epulare. Ecce hic**

in rebus dubijs spem fixerat: in rebus labentibus spei sue fiduciam posuerat et solidauerat. **De creatore autem desperasse fuerat spem in creatura posuisse. Stante enim deo in perpetuum omnia transierunt. Quid ergo nisi abstante transigere est transierunt rebus inherere. Quisquis igitur defluere deuita: superest ut quod defluit fugiat: ne postquam amat in hoc cogat venire quod vitat. Qui enim rebus labentibus inheret / illo videlicet trahitur quo tenet quod tenet. Prorsus itaque curandum est: ne quisquis temporalia diligit: ac deinde ne in eis demum temporalibus quod non ad delectationem sibi sed ad usum retinet fiduciam ponat quoniam uictus decurrentibus statum suum mori animus perdet: nam vite presentis fluctus trahit quem leuat.**

Matth. xxiij.

Luc. xij.

Abi. a

Luc. r. c.

Super euāg. Luce. Fo. XLIII.

De morte repentina. **M**oralium libro. xxv. z. xxij. **Capitulum. xliij.**

Quamlibet sero de hac vita tolleretur: quia sine suis cogitatio prudere nesciunt. Subito enim est quod ante cogitari non potest. Subito diues ille stultus rapit: est: quod horrea quae parabat deservit: z inferni locum quem non providebat inuenit. Eadem enim nocte sublati est: qui in rebus sibi abundantia multa temporaria fuerat prestolatus: ut scilicet quod in longum sibi subsidia colligendo prospiceret: subsequente die vel vniu. nime videret. Ad aliud exercebat animam per cogitationem: sed ad aliud emisit per sententiam. aliquid dum viveret prelatum est: aliquid dum moreretur ceptus. Reliquit enim diu tractata temporalia: z inopinata inuenit eterna. **U**bi enim propter hanc ignorantiam cecitas sue bene per diuinam leniam increpando dicit. Stulte: hac nocte animam tuam repetet a te. In nocte quippe ablata est quae in obscuritate cordis est amissa. In nocte ablata est: quae consideratis lucere habere noluit. ut quod poterat pati pro uideret. **U**bi huius discipulis futura cogitantibus Paulus apostolus dicit. Vos autem fratres non estis in tenebris: ut vos dicas illa tamen fur comprehendat. Dies enim exitus: nam fur comprehendit quam stultorum animas futura non providebant eijcit.

Moralium libro. xxvij. quod predicatores mundi esse debeant **Capitulum. xliij.**

Sanctis predicatores a domino dicitur. **S**int lumbi vestri precincti: z lumbos precipere: e in opere luxurias refrenare: delectatio namque carnis est in lumbis. Per lumbos itaque luxuria: per lucernas autem bonorum operum claritas designatur.

Tubetur ergo sancti predicatores lumbos accingere: z lucernas tenere. **A**c si aperte audiatur. Prius in vobis inmensis luxurias restringite: z tunc de vobis alij bonorum operum exempla monstrate.

In pastoralis. capitulo. xvij. quod prelati humiles sint. **Capitulum. xlv.**

Debeant studere sine inmissione quae sunt: ut eorum potentia quanto magna exterius cernitur: tanto apud eos interius deprimatur: ne eorum animus ad elationem potestatis sue delectatione rapiatur. **H**inc Petrus ait. Non dormiantes in clero: sed forma facti grati. **H**inc per semetipsum vitas ad altiora nos virtutum meritis puocans dicit. Quicumque voluerit inter vos maior fieri: sit vester minister: z qui voluerit inter vos primus esse: erit vester seruus: sicut filius hominis non venit ministrari: sed ministrare. **H**inc est quod seruum ex suscepto regimine elatum: quod post supplicia maneat indicat dicens. Quod si dixerit malus ille fuit in corde suo: moram facit dominus meo ventre: z ceperit percutere z seruos suos: manducet autem z bibat cum ebrijs: veniet dominus serui illius in die quod non sperat: z hora quod ignorat: z dividet eum: prout etiam ponet eum hypocritis. **I**ne hypocrisis enim iure deputatur quod ex simulatione discipline ministerium regumis trit in vultu dominatois.

Moralium libro. xv. De ignorantia z contemptu. **Capitulum. xlvj.**

Sunt nonnulli quod ex eo quod veritas dicit. Seruus quod non cognovit voluntatem domini sui: z non facit: digna plagis vapulabit paucis. z seruus sciens voluntatem domini sui: z non faciens iuxta carnem vapulabit multis. noluit scire quod faceret: z quasi minus se vapulaturus existit

1. Pet. v.

Mat. xx

Matth. xxiij.

Luce. xij.

nes

5 sufficit m...
tar ignora...
nata / vber...
uari. Dico...
o indicat qu...
pessus suo...
dat. Meren...
pus ex ab...
post ad cul...
ur' fangit...
u. z. r. r. J...
Capitulu...
ka bona. Sp...
da diuina qu...
e sine culpa...
cu' humilitate...
lii' r' eto' v...
cetero' v...
ipa ab...
nce' r' q' d...
babeo' m...
plimo' r' q'...
ular. Ecce...
ficat: in no...
uic' poluar...
or: auz' d...
catura' p...
pennu' om...
si ab' st...
ebus' m...
re' d...
igat: ne p...
enire' q' v...
mberet' ill...
quod' t...
st: ne qu...
cinde' ne...
ad' delect...
fidu' r' p...
urrentib'...
et' na' v...
em' l...
Abi. 5.
Luce. xij.

Gregoriane exceptiones.

māt si quod opari debuerūt nesciāt
Sed aliud est nescisse: aliud scire no-
luisse. Nescit nāq; qui appbendere
vult z nō valz. Qui autē vt nesciat au-
rē a voce veritatis auertit/ iste nō ne-
sciēs sed cōtemp̄tor addicitur.

Luc. rñj: **M**oralū libro. xxv. De acceptio-
ne psonarum. **Cap. xlvj.**

Quā multum datū est: multum
querit ab eo. Quomā ab inter-
nis atq; inuisibilibus oculos clausi-
mus/ z visibilib; pascimur: plerūq;
boiem nō ex eo qd ipse est: sed ex his
q̄ circa ip̄; sūt veneramur. Cūq; nō
intuemur qd ip̄e sit/ s; qd possit in ac-
ceptione psonaz/ nō ex psonis s; ex
rebus adiacētib; ducimur. Sicq;
fit: vt is quoq; apud nos int̄ in de-
spectione veniat qui foris honorat/
q̄a dū pro his q̄ erga illū sūt honora-
bilis habet/ reb; suis in examine no-
stro postponit. S; omnipotēs de-
vitā hominū ex sola qualitate iterro-
gat meritorum. z sepe inde plus pu-
nit: vñ hic maiora ad ministeriū cons-
tulit. veritate attestante que ait. Cui
multū datū est/ multū queret ab eo.

In Ezechielis homelia. ij. z. v.
De seruoze diuini spūs. Ca. xlvij.

vbi. s.

Ignem veni mittere in terram.
Ignis nomine cū per significa-
tionem dicit: aliquādo spūs sanctus
aliqui hō mētis malicia designatur.
Per ignē spiritus sanctus solz signa-
rit/ de quo in euangelio dominus di-
cit. Ignem veni mittere in terrā: et
qd volo nisi vt accēdat. Ignis quip-
pe in terraz mittitur: cum per ardo-
rē sancti spiritus afflata crena mens
a carnalib; suis desiderijs cōcremat.
Cū cū carnalis mens factū spiritū
accipit: amore spirituali succēsa ma-

lū plangit quod fecit. Et terra ardet
quādo accusante se pscientia cor pecc-
catoris vitur z in dolore penitētie
cremat. De malo autem igne dicit z
nūc ignis aduersarios consumit/ q̄a
cor pessimū ex sua malicia tabescit.

Q aduersarius noster sit verbuz
dei. **Moralium libro. iij. z. xxx. z in
homelia. Cum appropinquaret do-
minus.** **Capitulum. xlii.**

Quomā prauū quilibet z puer-
cepta contēnūt: illis in extremo vis-
te inimicis tradent/ cū quib; in cōno-
iudicio dānationis pperue societate
colligabunt/ sicut scriptū est. Cū va-
dis cū aduersario tuo ad p̄ncipz in-
via da operā liberari ab illo/ se forte
tradat te iudici/ z iudex tradat te ex-
actori: z exactor mittat te in carcerē.
Aduersari; quippe noster in via est
sermo dei/ cōtrarius nostris carnali-
bus desiderijs in p̄sc̄i vita. B q̄ ipse
liberat qui p̄ceptis eius humiliter
subdit. Alioquin aduersari; iudici
z iudex tradat te exactori/ qm̄ ex ser-
mone dñi p̄empto reus pecc̄or tenet-
bit in examine iudicis. Quem iudex
exactori tradet quoniā hūc maligno
spūi ad vltionē tradi p̄mitter: vt con-
pullam animā ip̄e de corpore erigat
ad penā q̄ ei spōte p̄sensit ad culpam.
Exactor: q̄ppe intelligit imp̄ortun-
ille psuasor q̄ humano generi semel
nūm; deceptionis cōtulit z ab hoc
q̄tidie mortis expetere debitum nō
desistit: qui in paradiso pecuniā ho-
mini peccanti p̄modauit/ s; iniquitate
crescente hāc quotidie tā vsuris ex-
igit. Exactor diabolus est/ qui male
suadēdo spē p̄tulit immortalitatis: s;
deciptēdo tributuz exigit mortē. qui

Luc. rñj

Luc. rñj

suadendo intulit culpā: sciendo eri-
git penā. **E**ractor: ergo peccatozem
mittit in carcerē: q̄a p̄ malignū sp̄m
in inferno retrudū q̄usq; dies iudicij
veniat: ex q̄ ias in ignibus inferni sis-
mul z ipe crucietur.

De restrictione bone vite. **M**ora-
lium libro ij: z. xx vij. **C**apitulū. i.
Qntēdite intrare p̄ angustam
portā. Mens humana cum ad
meliora nitit̄/ quasi p̄tra ictuz fulmi-
nis conat̄. **C**ū q̄o ab inf̄tione ascē-
dēdi resoluit̄: sine labore ad ima du-
cit̄. **Q**uia em̄ in ascēsu labor ē in des-
cēsu ociū/ intraturos p̄ angustā por-
tā dñs ammonet dicens. **C**ontēdite
intrare per angustam portā. **Q**ue est
aut̄ angusta porta nisi in hoc mūdo
viuere: s; de hui⁹ mūdi z cupiscētia
nihil habere. aliena n̄ appetēz/ p̄ria
nō tenere. laudes mundi despiciere. z
p̄ deo op̄bua amare. gl̄iam mūdi su-
gere. despectū seq̄. adulātes despice-
re: despiciētes honorare: mala nocē-
tiū ex corde dimittere/ z erga cos di-
lectiōis gr̄am immobilē in corde re-
tinere. **D**ictur⁹ itaq; dñs hui⁹ angu-
ste porte introitū p̄misit cōtēdite/ q̄a
nisi ment̄ p̄tēno serueat vnda mun-
di nō vincit̄ p̄ quā aia semp ad ima
reuocat̄. **M**ēs em̄ mutabilitat̄ sue
pōdere ad aliud semp impellit̄ q̄s est
z nisi in statu suo arta discipline cu-
stodia teneat̄ semp in deteriora dila-

Moralium libro. vij. **D**e amo (bif-
re p̄pinq̄uorū inordinato. **C**a. ij.
Si quis venit ad me/ z non odit
patrē suū z matrem. **S**epe vide-
m⁹ q̄sdā p̄ntis vite desideria non ha-
bere: mundū z opere z p̄fessione relū-
q̄isse: s; tñ p̄ inordinat̄ affectu. p̄pinq̄-
uorū p̄pria irrūpere: terrēna z rerū

iurgijs vacare: libertatē intīme det̄
relinq̄ere: z mundi in se studia tam du-
dū destructa reparare. **D**os a p̄fen-
ti seculo inchoata iā vite p̄fectio sol-
uerat: s; inordinat⁹ amor terrene co-
gnatiōis ligat. **Q**ui q̄o districto stu-
dio sp̄sōiōis eterne sequunt̄ p̄miū s; s-
cut semetipos p̄ diuino amore despi-
ciūt: sic cuncta q̄b; se sentiūt p̄pediti
postponunt. **E**t cū p̄ deo necesse est/
vt q̄b; valēt cūctis iseruiāt pro deo
p̄uata officia etiam p̄pinq̄uis negant
Hinc ē ei quod q̄dā cū diceret p̄mit-
te mibi prius ire z sepelire p̄rēz meū
veritatis ore protin⁹ audiuit. **S**ine
vt mortui sepeliāt mortuos suos: tu
aut̄ vade anūcia regnū dei. **Q**ua in
re notādus est. q̄a electus discipulus
dū a parent̄ sepultura cōpescit̄: hoc
deuotū queq; exhibere p̄fī mortuo
ex affectu carnali p̄f̄ dñm nō licet q̄d
dñm etiā exteris debz. **H**inc rursuz
vitas dicit. **S**i q̄s venit ad me z non
odit patrē suū z matrē z vxorē z fi-
lios z fratres z sorores/ adhuc aut̄ z
animā suā nō pōt me⁹ esse discipul⁹.
Quo in loco videlicet dū p̄pinq̄uorū
odio anime quoq; n̄se odiū subinfe-
tur/ patēter ostēdit̄ q̄a sic p̄pinq̄uos
sicut nosmetipos odio habere p̄cipi-
mur/ vt hos ad et̄na rapientes corū
qz carnalē gr̄am cū p̄pedit postponē-
tes discamus tēperata eos discreto-
nis arte z cōuenienter diligere z fas-
lubriter odio habere: q̄tin⁹ sic fiat p̄
amōrē odiū surgere vt valeam⁹ cos
verius per odium amare.

Moralium libro. xxxj. z in home-
lia sup̄ **S**i quis vult **D**e renūciatio-
ne seculi. **C**apitulū. iij.

Nisi quis renūciauerit omnibus
q̄ possidet/ nō pōt meus esse disci-

Luc. xij:

Luce. xij:

Luc. xij:

Lu. xij:

Luc. xij:

Gregoriane exceptiones.

scipulus. Quia dñs ac redēptor nos-
ter nouus hō venit in mundū noua
pcepta edidit mundo. vite enim
nostre veteri in vitijs enutrite con-
trarietatem opposuit nouitatis sue.
Quid em̄ ver⁹ qd carnalis hō noue-
rat nisi vt aliqd in hoc mūdo posside-
ret se cōtra pericula immēsi laboris
accingere tēporalia queq; laboriosa
obseruatione etiā cū iurgijs defende-
re. qd nouerat nisi sua retinere. alie-
na rapere si possz/cōcupiscere si non
posset. S; celestis ⁊ nouus hō cū se
sequētib; noua mādata pponeret di-
xit. Nisi q̄s renūciauerit oib; q̄ pos-
sident: nō pōt me⁹ esse discipul⁹. Ac si
apte dicat. Qui p̄ veterē vitā aliena
ꝑcupiscit: p̄ noue p̄uersatōis studiū
⁊ v̄sa largimini. Perfect⁹ igit̄ chri-
stian⁹ quomō debz res terrenas iur-
gādo defendere/quas nō ꝑcipit possi-
dere: Itaq; cū res ꝑuas amittim⁹
si p̄fecte deū sequimur in hui⁹ vite
iungere a magno onere leuigati su-
m⁹. Cū hō curaz rerū eiusdē nobis
itineris necessitas imponit/qdaz dū
eas rapiūt solūmodo tolerādi sunt.
qdā hō seruata caritate ꝑhibendi
nō tñ sola cura ne n̄sa subtrahāt: sed
ne rapiētes nō sua semetip̄os ꝑdant
Plus q̄ppe ipsis raptorib; debem⁹
metuere. q̄ reb; irrationabilib; desē-
dētis inbiare. Illa nāq; etiā nō ra-
pta mouētes amittim⁹/cū illis vero
deāt post ꝑceptionē muneris vnum
sim⁹. Quis aut̄ nesciat/qd minus ea
quibus vtimur ⁊ plus debem⁹ ama-
re quod sim⁹. Si igit̄ ⁊ p̄ sua vtilita-
te raptorib; loquimur. iā nō solū no-
bis q̄ tēporalia/sed ipsis etiā que sūt
eterna vēdicam⁹. Quis in re illud est

sollenter inuenienduz; me ꝑ necessitatis
metū cupiditas subrepat rerū ⁊ zelo
succēsa ꝑhibitio impetu imodera-
tiore diffēsa vsq; ad odiose turpitu-
dinē ꝑtētiōis erumpat/dūq; ꝑ terre-
na re par a corde cū ꝑrimo scindit/
liquido appareat qd plus res q̄ ꝑro-
rimus amat. Si em̄ caritatis visce-
ra etiā circa raptorē ꝑrimū nō habe-
m⁹ nosmetip̄os ꝑcius ip̄o raptore ꝑ-
sequimur/grauiusq; nos q̄s alter pote-
rat deuastam⁹/qd dilectionis bonuz;
sp̄ote deserētes a nobis ipsis int⁹ est
qd amittim⁹ qui ab illo sola exte-
ra perdebam⁹.

De prodigo filio. In dialogo li-
bro. ij.

Capitulum. liij.

Quōtēs per cogitationis mo-
tū extra nos numie ducimur ⁊
nos sum⁹ ⁊ nobiscū nō sum⁹/qd nos
metip̄os minime videntes per alia
vagamur. An illū secū fuisse dicim⁹
q̄ in regionē lōginquam abijt portio
nē quā acceperat consūpsit vni in ea
ciuiū adhsit. porcos pavit quos et
māducare siliq; videret ⁊ eluriret.
Qui tñ cū postmodū cepit cogitare
bona que ꝑdidit/ scriptū est de eo in
se reuersus dixit. Quātī mercēnarij
in domo patris mei abūdāt panib;
Si igit̄ secū fuit/vñ ad se redijt. De
petro quoq; ap̄lo scriptus est dū de
carcere ab angelo educt⁹ fuisset/qd
ad se reuersus dixit. Nunc scio vere
qd misit dñs angelū suum ⁊ eripuit
me de manu herodis ⁊ de omni ex-
pectatione plebis iudeoz;. Duob; ḡ
modis extra nos ducimur: qd aut ꝑ
cogitatiois lapsū sub nosmetip̄os re-
ducimur: aut ꝑ ꝑtēplationis gratias
sup nosmetip̄os leuamur. Ille itaq;
q̄ porcos pavit vagatiōe ment; ⁊ in

Luc. xvi.

Act. xij.

Phil. i.

Col. i.

1 Tim. i.

2 Tim. i.

Super euāg. Luce Fo. XLVI.

mūdicia sub semetipō cecidit/iste ve
ro quē angelus soluit eiusq; mentes
in extasi rapuit extra se quidē/s; sup
semetipm fuit. **U**terq; igit ad se re
dijt qñ r ille ab errore operis ad cor
se collegit/r ille a pteplatiōis cultu
ne ad hoc redijt qd in intellectu com
muni r prius fuit.

In homelia sup **H**omo quidam
fecit cenā magnā. **M**oralium libro. xij. **C**apitulū. lviij.
de electione dei. **C**apitulū. liiij.

Luce. xv.

Quo pferre stolā primā r indui
rellū. **I**llos eligit de^o quos de
spicit mūdus/qa plerūq; ipā despe
ctio reuocat boiem ad semetipz. **I**s
cū q patrē reliquit: r partē substan
tie quā pcepit pdige expēdit: postq;
esurire cepit i se reuer^o dixit. **Q**uā
ti mercenarij i domo patris mei ha
būdant panibz: ego at̄ hic fame peo
Lurgā r ibo ad patrē meū. **L**onge
q̄ppe a se discesserat qñ peccabat. r si
nō esurisset in semetipm minime re
disset/qa postq; frenis indiguit: tūc
cogitare cepit qd d̄ spiritualibz ami
sit. **E**t qa concessa prius in paradiso
veste iusticie nudat^o fuerat: r inno
cētie nuditatē pctōis filij dignatus
pater opire/q̄ eo redeūte dixit. **L**ito
pferre stolā primā r iduite illū. **P**ri
ma q̄ppe stola est innocentie vestis:
quā bō bene pditus accepit: male at̄
a serpente persuasus pdidit.

Moralium libro. xxix. **C**apitulū. lv.
fides designat.

Ubi. s.

Quod date anulū i manu ei^o. **S**o
let scriptura sacra pro fide anu
lū appellare v^l signaculū. **N**ā fili^o iu
nior q; p̄supra substantia ad patres re
dijt/in munere anulū accepit. **B**eni
lis em̄ popul^o q; immortalitate pdita
ad deū pcutendo reuertit: p̄ fidei si

gnaculum munitur.

De misericōdia paupibz exhibenda.
Moralium libro. xij. **C**apitulū. lvj.

Luce. xvj.

Facite vobis amicos d̄ māno
na iniquitatis. **O**mnibz q; dat
elemosynas pauperibz due virtutes
humilitas scz atq; pietas ita sibi met
cōnere debēt inesse/vt vicaria se ful
ciant p opa/quatin^o nec humilitas
cū venerat primū largitat^o grām de
ferat: nec pietas cū largit^o erga indi
gentiā intumescat. **I**taq; primi hu
militatē pietas fulciat: humilitas pi
etate/vt cū idigentē rebz necessarijs
nature tue p̄sontē vides: nec p pietas
tē desinas regere: nec p supbiam ne
gligas venerari quē regis. **N**am sūt
nōnulli q; mor vt ab egenis fratribz
fuerit necessaria postulati: postea do
na largituri/prius in eis cōtumelios
sa r̄ba iaculant. **Q**ui r rebz ministes
riū pietatis p̄ficiūt. r̄bis tñ gratiam
humilitatis pdunt/ita vt plerūq; vt
deant qa illate tā iniurie satisfactio
nez soluit/cū post cōtumelias dona
largiūt. nec magni ē opis q; postula
ta tribuūt/qa ipō datiōis sue munes
re vir eūdez excessū sermōis tegunt.
Bñficiū q; debz exhiberi p pietatē r
bonū r̄bū tribui p hūilitatem. **A**t
alij egenos s̄res nō studēt rebz fulci
re cū p̄nt/s; blādīs tñ f̄monibz foue
re/s; dilectio n̄ra sēp exhibēda ē r ve
neratiōe f̄monis r misterio largita
r̄. **P**reterea sūt nōnulli q; pietatē sue
viscera rēdere vsq; ad incognitos ne
sciunt: sed solis quos p assiduitatem
noticie didiccrunt miserent^o: apud q̄o
nimirū plus familiaritas q; natura
valet/dū q̄busdam necessaria nō qa
homines/sed qa noti sunt largiuntur
Apud p̄iaz igit mentem plus debet

Gregoriane exceptiones.

natura valere q̄s noticia: q̄s q̄s z vnus
quisq; q̄ indiget coipo quo hō est/ ei
iam incognit̄ nō est. **M**ultū aut̄ ad
edomandā dātis supbiam valz: si cū
terrena tribuit/ vba sollicite mḡri ce
lestis p̄feret: qui ait. **F**acite vobis ami
cos de māmōna iniquitatis: vt cū dese
ceritis/recipiāt vos in eterna taberna
cula. **S**i em̄ coz amicitijs eterna ta
bernacula acq̄rim⁹/dātes p̄culdubio
p̄sarc debem⁹ qz patronis munera
poti⁹ offerim⁹ q̄s egenis dona largi
mur. **H**inc per Paulum dī. **V**estra
abūdātia illoz inopiā suppleat: vt et
illoz abūdātia v̄e in opie sit supple
mentū: vt vicz sollicite ppendam⁹: qz
z eos quos nūc inopes cernim⁹/abū
dātes q̄nq; videbim⁹. z q̄ abūdātes
aspicimur si largiri negligim⁹/q̄nq;
inopes erim⁹. **Q**ui itaq; nunc tpale
subsidiū pauperi tribuit/ ab eo post
modū ppetua receptur⁹ (vt ita dicā)
quasi ad frugē terraz excolit: q̄ quod
accepit/vberi⁹ reddit. **R**estat ergo vt
nunq̄ elatio surgat ex munere: q̄n vi
delicz diues ex eo qd pauperi tribuit
ogit vt in ppetuū paup nō sit. **Q**uis
quis autē sup euz cui aliqd donauit
fastu se elatōis extollit: maiorē culpā
intrinsicē supbiendo pagit/q̄s extrin
sec⁹ largiēdo mercedē. **S**it. z ip̄e bo
nis interiorib; nud⁹ cū nudū despi
cit vestis: eo qz agit vt seipo deterior
fiat: quo se indiget̄ primo meliorem
putat. **M**in⁹ q̄ppe inops est qui nō
habz vestē/q̄s q̄ humilitatē. vñ neces
se est vt cū nature nostre p̄fortes ex
teriora nō h̄e sp̄icimus/q̄s mltā no
bis desint interiora bona p̄icim⁹: q̄
tin⁹ sese sup inopes cogitatio n̄ra nō
eleuet: cū sollerter videt qz nos tanto
v̄eri⁹/ q̄nto z interi⁹ indiget̄es sum⁹.

De auaricia. **M**oralium lib. xiiij.
Capitulum.

Quim intrasset Iesus in domus
cuiusdā p̄ncipis phariseoz sab
bato māducare panē: ecce qdam hy
dropic⁹ erat ante illū. quē apphēdēs
sanauit ac dimisit. **R**edēptor noster
aū pharisei domū hydropicū curat:
vt q̄ auariciā disputaret. **S**eptū est.
Audiebant autē hec oia pharisei qui
erāt auari/z deridebāt illū. **Q**uid est
ergo q̄ ante pharisei domū hydropi
cus curat/nisi q̄ p̄ alteri⁹ egritudinē
corporis in altero exprimit egritudo
cordis. hydropic⁹ quippe q̄ amplius
biberit/ampli⁹ sitit: q̄a z om̄is atar⁹
ex potu sitim mltiplicat: q̄ cū ea que
appetit adeptus fuerit/ad app̄tenda
alia ampli⁹ anbelat. q̄ em̄ adipiscēdo
pl⁹ appetit/buic sitis ex potu crescit.

De superbis cogitatioib; nostris.
In homelia super **E**rat quidam re
gulus. **C**apitulum. lviij.

Quod hoibo altū est/abbomina
bile est apud deū. **Q**uia in bo
minib; nō naturā qua ad imaginem
dei facti sūt/sed honores veneramur
z diuitias: si qlibet paup vt ad eū ire
deberem⁹ nos rogaret/prin⁹ super
bia nostra nobis in cogitatioē tacita
respōderet. **N**ō eas qz temetipm̄ des
generas. honor tu⁹ despiciat/loc⁹ v̄i
lescit/humiliari in terra cōtemnim⁹/
qui de terra sumus. **Q**uid autē apud
deū vilis/ q̄ esse potest despectus
q̄s apud homies honorē fuare: z in
terni testis oculos nō timere: **U**n̄ in
sacro euāgelio ad phariseos ait. **N**os
estis qui iustificatis vos corā homi
nib;: deus autē nouit corda vestra.
quia qd hominib; altū est/abbomi
nabile est apud deū. **N**otate fratres

Luc. xvi.

ij. Corin.
viiij.

Luc. xij.

Luc. xvi.

quod dicit. Si enim quod hominibus al-
 rum est abominabile est apud deum/
 cogitatio cordis nostri tanto apud deum
 in imo est quanto hominibus in alto. et hu-
 militas cordis nostri tanto apud deum
 in alto est quanto hominibus in imo. despicias-
 mus ergo si quod boni gerimus / nulla
 nos nostra inflat opatio: non rex abun-
 dantia / non extollat gloria. Si quibus si-
 bet ex bonis affluentiis intus intus
 meliam / deo despecti sumus. Hec er-
 go fratres cogitate: hec intentione tota
 p̄sare: nolite in primis vestris huius
 mundi bonavenerari. Hoc ipse deum
 honorate in hominibus quibus tamen non estis
 commisi / quod ad imaginem dei sunt facti.
 Quod tunc in primis vere servatis / si
 apud vosmetipsos prius in corde non
 tumescitis. Nam qui se adhuc pro rebus
 transitoriis extollit / nescit in primo
 quid maneat venerari. Nolite ergo
 in vobismetipsis p̄sare quod habetis:
 sed quod estis: et in eternitate amore cor-
 figite. ut deum adipisci terrena culmi-
 na contemnitis pueniatis ad gloriam
 quam per fidem tenetis.

De iniquo iudice. *Moralium li-
 bro. xiiij. Capitulum. lix.*

Lu. xvij

Dum non timebat / et boiem non
 reverebar. Sunt quidam qui postquam
 deum in mente contempserunt: multo magis
 humana iudicia spernunt: et omne
 malum quod appetunt / audacter pagere
 non erubescunt. Quos ad perpetrandum
 malum iniquitas occulta movet
 et nulla aperta verecundia retardat: si-
 cut de quodam iniquo iudice dicitur.
 Deum non timebat / et hominem non re-
 verebar: quoniam a perpetrando ma-
 lito nec timore domini / nec hominum
 pudore refrenabatur.

De Maria magdalene. *La. lx.*

Rogabat dominum Iesum quidam de
 phariseis ut manducaret cum il-
 lo. Et discubente eo in domo phari-
 sei / ecce mulier que erat in civitate pec-
 catrix attulit alabastrum unguenti.

Lu. vii

In homelia super idem euangelium.
Hanc quam Lucas peccatricem mu-
 licem / Joanes vero Mariam nominas-
 vit illam esse Mariam credimus / de qua
 Marcus septem demonia eiecit fuisse
 se testatur. Et quod per septem demonia / nisi
 uniuersa designat vitia: Quia enim
 septem diebus omne tempus comprehendi-
 tur / recte septenario numero uniuersa
 vitia figurat. Septem ergo demonia
 maria habuit: que vitia uniuersis ple-
 na sunt. Sed ecce quia turpitudinis
 sue maculas asperxit / lauanda ad fon-
 tem misericordie cucurrit / conuiuans
 res non erubuit. Non quia semetipsam
 grauius erubescat / intus nihil esse cre-
 didit quod verecundaret foris.

De gratia redemptoris. In homelia.
 ix. super Ezechielem. *Cap. lxi.*

Lu. vii

Astans retro secus pedes Iesu /
 lacrimis cepit rigare pedes eius
 Dimpositus deus et ipse implet mentes
 sanctorum desiderio celesti / et ipse imple-
 tas exaudit. ipse enim creat in sanctorum
 cordibus amoris: et ipse ex amantibus cor-
 dibus suscipit peccata. Negatione sua
 Petrus flevit amare: sed tamen illic promit-
 titur: quia Iesus respexit Petrum. Ule-
 nit Maria magdalene post multas
 maculas culpe / ad pedes redemptoris
 nostri cum lacrimis. Sed quod illam in-
 tus infudit / nisi quod benigne foris susce-
 pit. Quis illam ad lacrimas per con-
 punctiois spiritum urgebat: nisi qui hanc
 exterius coram simul recubentibus ad-
 ventum recipiebat. Redemptor igitur nos-
 ter peccatricis misericordiam

Lu. xxij

Gregoriane exceptiones

bebat/cū de culpa cōpungeret: susci-
piebat/vt a culpa liberaret. Quicqd
em̄ sanctorū virtutibz agit/ei est gra-
tie qui merita largitur.

In homelia super **Maria stabat.**
Idem de misericōdia dei. **Ca. lxxij.**

Luc. vij.

Propter qd̄ dico tibi. Remittū-
tur ei peccata multa: qm̄ dilexit
multū. **U**biqz nobis fratres charissi-
mi supna medicina occurrit: quoniā
dedit homini p̄ceptū ne peccet: ⁊ tñ
peccātū dedit remedia per p̄niam ne
desperet. **H**inc ē q̄ **Maria magda-**
lena q̄ fuerat in ciuitate peccatrix ad-
vitā post culpas p̄niam agēs redijt:
⁊ eā de faucibz antiq̄ serpētis manū
redēptoris eripuit. **U**n̄ bene ad bea-
tum **Job** voce dñica dī. **N**unqd̄ ca-
pies leuiathan hamo/ aut armilla p̄
forabis marillā eius: **P**er leuiathan
qui p̄pe (qd̄ additamentū corū dī) an-
tiquū ille serpēs deuorator humani
generis designat. **Q**ui dū se diuini-
tatē homini addere spopōdit/ imor-
talitatē sustulit. qui p̄uaticatiōis q̄qz
culpā quā p̄mo homini p̄pinauit: dū
se sequētibz pessima p̄suasione multi-
plicat/ penas eis sine cessatiōe coacer-
uat. **A**rmilla vbi ponit/ ambiēdo cō-
stringit. **Q**uid igit̄ per armillaz nisi
circūplectēs nos diuina misericōdia
designat? **Q**ue leuiathan istiū maril-
lam p̄forat/ dum nobis post p̄petra-
ta quephibuit ad huc penitēt. ⁊ reme-
dium ostēdit. **A**rmilla dñs/marillā
leuiathan p̄forat: quoniā ineffabili
misericōdie sua potentia sic malicie
antiqui hostis obuiat: vt eos aliquā
etiā quos iam cepit amittat. ⁊ quasi
ab ore illius cadūt/ qui post p̄petra-
tas culpas ad innocentā redeunt.

Job. xl.

Quis em̄ ore illiū semel raptus ma-
rillaz eiū euaderet/ si p̄forata nō esse-
t. **A**n nō in ore **Petrū** tenuit/ cum ne-
gavit. **A**n nō in ore **dauid** tenuit/ cū
in tantā se luxuriē voraginē merfite.
Sed cū ad vitā vterqz per penitentiā
redijt/ leuiathan iste eos aliq̄ modo
quasi per marille sue foramē amittit.
Quis aut̄ hominū leuiathan istiū os
euadat/ vt illicita nulla cōmittat. **S**ed
hinc cognoscim̄ quātū redēptori ge-
neris humani debitorum sum⁹/ q̄ nō
solum nos in ore leuiathan ire probi-
buit/ sed ab ore etiā redire cōcessit:
qui spem peccatori nō abstulit: quia
marillā eiū vt euadēdi viam tribue-
ret p̄forauit: vt saltē post mortem su-
giat/ qui incaut⁹ ne mordere p̄nus
cauere noluit. **C**auendū enim sum⁹
mopere est/ ne q̄s leuiathan istiū ore
rapiat: ⁊ tamē si rap⁹ fuerit ne des-
peret. q̄a si peccatus perfecte lugeat/
ad huc foramē in marilla eiū inuenit
per quod euadat. **A**d est testis diuine
misericōdie **Maria magdalena**: quā
in ore leuiathan iste tenuit: qm̄ vni-
uersorū vitiorum dñs succubuit. sed
per foramē marille ab eius ore ē sub-
tracta: quia post p̄petrationē tanta-
rum nequitiaz. penitēdo est reuerfa.
veritatē em̄ amado lauit lachrymis
in corde ⁊ corpe maculas criminis.
⁊ vor veritatis implet qua dicit̄. **D**i-
missa sūt ei peccata mltā: qm̄ dilexit
multū. **Q**ue em̄ prius frigida remā-
serat/ postmodū amado fortiter arde-
bat: ⁊ eā p̄ditor noster velut in signo
nobis exemplū penitētie posuit: quā
per p̄niam viuere post lapsum fecit.
In homelia super **Rogauit dñm**
Iesus: ⁊ super **Maria stabat.** De ex-
emplo penitētie. **Cap. lxxij.**

Jo. xvij.

Luc. vij.

Super euāg. Lucē. XLVIII

Ubi. S.

Quasi dñs ad mulierem. Fides tua te salua fecit: vade in pace. Quotidie petros ad vitam reuertitur / post peccatas et passas ad innocentiam per penitentiam remedium conuertitur. Adest testis diuine misericordie **M**aria magdalena: de qua phariseus dum pietatis fontem vellet obstruere dicebat. **N**isi esset propheta sciret utique que et quis est mulier que tangit eum: quia peccatrix est. Sed lauit lachrymis maculas cordis et corporis / et redemptor sui vestigia tetigit / que itinera sua praua dereliquit. Sedebat ad pedes Iesu: verbis quoque ore illi audiebat. **T**u uero adbeserat: cum sepulchrum esset mortuum querebat: uidentem reperit / quem mortuum quasi tantumque apud eum gratie locum inuenit ut hinc ipse quoque apostolus ei uide licet nuncius ipsa nunciaret. **Q**uid itaque fratres / quid in hac debemus aspicere / nisi immensam nostri conditoris misericordiam: qui nobis uelut in signo eam exemplum penitentiae posuit / quam per penitentiam uiuere post lapsus fecit. **S**i aliquis libidinis igne successus carnis mundiciam perdidit / aspiciat Mariam que in se carnis amorem igne diuini amoris excepit. **A**d uos igitur fratres charissimi mentis oculos reducite: et penitentem peccatricem mulierem uobis in exemplum imitacionis anteferte. **R**edemptoris nostri vestigia que peccando contempsistis amate: queque uos in adolescentia queque in iuuetute deliquisse meministis desiccate: mox operumque maculas lachrymis tergite. **R**euertentes nos dominus clementer amplectitur: quoniam uita peccatorum eius iam indigna esse non potest que sentibus lauat.

De Lazaro et diuine purpurato. **M**oralium libro. xxy. **C**a. lxxij.

Homo quidam erat diues et induebatur purpura et bysso: et epulabatur quotidie splendide. **E**t erat quidam medicus nomine Lazarus: qui iacebat ad ianuam eius ulceribus plenus: cuius piens saturari de micis que cadebant de mensa diuitis / et nemo illi dabat: sed et canes ueniebant et lingebant ulcera eius. **P**er epulantes splendide diuites iudaeus populus designat: copiam scilicet legis non ad necessitates salutis / sed ad pompam elationis assumens: et in preceptorum uerbis non semetipsum ordinate reficiens / sed iactanter ostendens. **P**er uulneratum uero Lazarus qui interpretatur adiutus / forma populi gentilis exprimit: quem diuinitus adiutorium tanto magis erigit / quanto minus de uirtutum suarum facultate confidit. **Q**ui pauper et ulceribus plenus esse describitur: quia gentilitas corde humilis peccatorum suorum confessiones aperit. **N**am sicut a uulnere trahitur ab intumescens virus in cute: ita in confessione peccatorum dum secreta panduntur in publicum: quasi mali humores a uisceribus intus foras prumpunt. **E**t bene per diuitem splendide uiuentem superbia iudeorum: per uclerosum uero Lazarum / qui adiutus interpretatur humilitas designat gentium. quia dum iudei in gloria uite plenis supbientes humilitatis diuine celsitudinem et abiecta facta que in se ille ostendit intelligere desperant: gentiles peccata sua confitentes / ad decum credendo gratia ipsius adiuti perueniunt: et illis cadentibus in locum eorum pauperes / id est spiritu humiles subrogati sunt. **L**umen enim intelligentie humilitas aperit / superbia abscondit. nam secretum quoddam est pietatis: et tanto minus ad illud animus peruenit / quanto ma-

Luc. xvj.

Gregoriane exceptiones

gis Intumescit/qm̄ eo ipso foras re-
pellit q̄to insanus inflat. Immēsa
vo pfundaq; dei iudicia debem⁹ p-
bor:escere/nec ea rōne discutere: s;̄
venerari nos p̄uenit admiratione.
Nemo gēnitatē discutat assumptā
z iudeā pditam. Nemo discutat cur
iudaico stāte populo dudū i infide-
litate gentilitas tacuit/ z cur ad fidez
gentilitate surgente iudaicū populū
infidelitas culpa p̄stravit. Nemo di-
scutat cur ali⁹ trahat ex dono/ z ali⁹
repellat ex merito. Consiliu sūme et
occulte virtutis/satisfactio sit apte ra-
tionis: z in cūctis q̄ disponunt exte-
rius apta causa sit rationis occulte
iustitia voluntatis.

In pastoral. capitulo. xlvj. De
Incendio animarū. Cap. lxx.

Lu. xvj.

Factū est vt moreret medicus
z portaret ab angelis in sinu
Abrahe. Mortuus est autē z diues/
z sepult⁹ est in inferno. Nequaq; di-
ues iste aliena rapuisse/ s;̄ infructuo-
se perhibetur. pp̄ris vsus fuisse/ eū-
q; post hāc vitā vltix gebēna susce-
pit/ nō q̄a aliqd illicitum gessit/ s;̄ q̄a
imoderato vsu totū se licit⁹ tradidit.

In dialogo libro quarto.

In his autē dictis euāgelicis colligere
possumus. q̄a incēdiuz anima
nō solū videndo/ s;̄ etiā sentiendo pa-
tiatur. Heritas cū voce diues mor-
tu⁹ dicit in inferno sepult⁹. Eius
anima q̄a in igne tenebat insinuat vox
diuitis: qui abraham deprecatur di-
cens. Mitte lazarū vt intingat ex-
tremū digiti sui in aquā vt refrige-
ret linguā meā/ q̄a crucior in hac flā-
ma. Dū ergo peccatorē diuitē dam-
natū veritas in ignib⁹ phibet quis
is sapiens reproborū animas teneri

ignib⁹ neget. Si autē querit quomō-
res incorporea teneri z affligi possit a
re corporea/ certe addiam⁹ quid re-
probis veritas in finem est dictura. **Matth.**
Ite in ignē eternū q̄ p̄parat⁹ est dya- **xv.**
bolo z angelis eius. Si ergo dyabo-
lus eiusq; angeli euz sint incorporei/
corporeo sūt igne cruciadi/ nō mirū
si aie z an̄q; recipiat corpora possint
corporea scire tormēta. Teneri etiā
p̄ ignē pōt aia/ vt in tormento ignis
sit vidēdo z sentiēdo. Ignē nāq; eo
ipso patit q̄ videt/ z q̄a p̄cremari se
aspicit crematur. Sicq; fit vt corpo-
rea res incorporea erurat: dū ex igne
visibili ardor z dolor inuisibilis tra-
hit/ vt p̄ ignē corporeū mēs incorpo-
rea etiā in flāma corporea cruciet.

Ite de diuite z de animab⁹ desū-
ctorū qualiter se habeant. Cap. lxxj.

Etiā autē oculos cum esset in
torment⁹ vidit abraham a longe **Luc. xvj.**
z lazarū in sinu eius. Diues iste idcir-
co est punit⁹. z inferni dānatiōe pers-
cussus/ nō q̄a vbi quēpiā opp̄sserit:
vel q̄a aliena diripēs abstulerit/ s;̄ q̄a
pp̄ria nō dederit: z acceptis reb⁹ se
mensūm male derelinquēs se extollē-
ter eleuauerit.

In moralib⁹ libro. x. z in homelia
super Homo quidam erat diues.

Sunt cū nonnulli quos celsus p-
tumorē non eleuat/ sed p̄ opa miseri-
cordie exaltat. z sūt nonnulli q̄ dū se f-
renis opib⁹ abūdare p̄spiciūt: veras
dei diuitias nō regūt/ atq; patriam
etnā nō amant/ qm̄ hoc sibi sufficere
q̄ reb⁹ fulciūt tēporalitū putāt. Nō
est ergo celsus in crimine sed affect⁹
cūcta etiā sūt bona que pdidit deus/
S;̄ q̄ bonis male vitit/ p̄fecto agit vt
q̄si p̄ edacitatis ingluuie eo p̄ quem

Luc. xvj.

Super euāg. Luce. XLIX

viuere debuit pane moriat. Pauper ad requiē lazarus uenerat/supbum vero diuites tormēta cruciabāt. **S**z tñ diues abrahā fuerat q̄ lazaz in sinu teniebat/q̄ tamē auctori suo colloques dicit. **L**oquar ad dñm meum cum sim puluis ⁊ cinis. **Q**uid itaqz iste diuitias suas estimare nouerat/q̄ semetipm puluere cinerēqz pēlar. **A**ut qñ res hūc extollerēt posse q̄ de se quoqz tā abiecta sētiret eaz vi delictet possessore. **S**upbi itaqz diuites ⁊ elati/uenturi iudicis respectuz nō hnt/dū supbis apud se cogitatio/mbō tumēt. **H**oc ergo fuit. qd hūc supbi; diuitem inferno tradidit/q̄a in sua felicitate timidus non fuit/q̄a pcepta dona ad vsū arrogāte inflexit q̄a viscera pictas ignorauit/q̄a pctā sua redimere/etiā cū sibi abundaret pētū noluit. **S**ero autem diues iste oculos eleuās aperuit/quādo lazaru relescentē vidit quem iacentē ante ianuā videre ptempfit. **I**ntellexit ibi qd hic facere noluit/in dānatiōe sua cognoscere cōpulsus ē qd fuit quod pēdidit qñ pximū indigentē nō agno.

Moralium libro. xvij. (uit.

Propter hoc autē qd de hoc diuite in tormentis posito dicit/q̄ viderit abrahā ⁊ lazaz in sinu eius/credendū est q̄ ante retributionez extremi iudicij iniusti quosdā in requiem iustos pspiciūt: vt eos vidētes in gaudio/nō solū de suo supplicio/sz etiam dilloz crucientē bono. **I**usti vero in tormentis semp intuent iniustos/ vt hinc eoz gaudiū crescat/q̄a malū cōspiciūt quod misericordis euaserūt: tāto qz maiores creprozi suo gfas reserāt/q̄to vident in alijs q̄ ipi ppetiā esset derelicti potuerunt. **N**ec illam

tate beatitudinis claritatez apud iustoz annū fulcat aspecta pena reprobū. qm̄ vbi cōpassio tā non erit minui pculdubio beatoz leticia nō valebit. **I**ustoz etiā anime q̄uis in sue nature bonitate misericordiam habet/etiā si miseri vellēt iam tunc omnino nō possūt/qz iustitie auctoris sui pūcte tāta rectitudine pstringūtur/vt nulla ad reprobos cōpassione moueant: ⁊ erecti tā p iustitiam iudicij eis nullomō misereāt. **I**psi quippe iudici cōcordāt cui inherēt ⁊ eis quos eripere nō possūt nec ex misericordia cōdescendūt/ q̄a tñ illos tūc a se videbunt extraneos q̄stū ⁊ ab eo quē diligūt auctore suo cōspiciūt reprobos. **Q**uid autē mirū si dum iusti iniustoz tormēta cōspiciūt. hoc eis eueniat in obsequio gaudioz quando ⁊ in pictura niger color subternitur vt albus vel rubeus clarior videat. **S**z (sicut dictum est) tanta bonis sua gaudia excresecūt quāto eoz oculis dānatoruz mala subter iacet que euaserūt. **Q**uamuis eis sua gaudia plene sufficiāt ad perfruendū/mala tñ reprobos absqz dubio semp aspiciunt: q̄a creatoris sui claritatem vt dēt/nihil in creatura qd videre non

Moralium libro. xij. (posine

Preterea de ipsīs animabz sciendum est/q̄nā sicut hi q̄ adhuc viuēt ⁊ sūt mortuozū animas quo loco habeant ignorant. ita mortui vitam in carne viuētuz post eos qualiter disponat nesciūt: q̄a ⁊ vita spiritus longe est a vita carnis ⁊ sicut corporea ⁊ incorporea diuersa sūt genere/ita etiā distincta cognitione. **Q**d tamen de animabus sanctis sētiendū non est: q̄a que intus omnipotēis dei clas

Gregoriane exceptiones

ritatē vidēt nullo modo credēdū est
q̄a sic foris aliqd qd̄ ignorēt.

Moralū libro quarto.

Vt sciendū q̄ electi dei ⁊ perfecti
post q̄s de corporibz trāseūt/nequa q̄s
per moraz spacia sicut antiq̄ patres
⁊ celestis patrie p̄ceptione differunt

Mox q̄ppe v̄a carnis colligatone
excūt in celesti sede req̄escūt/attestan

h. Coi. v.

tē paulo q̄ ait. Scimus qm̄ si terre
stris dom⁹ nostra hui⁹ habitatiōis
dissoluat/⁊ edificatiōem ex deo ha

berim⁹ domū nō manu factā eternaz
in celis. Prius autē q̄ redēptor nō

ster morte sua hūani generis penaz
solueret/eos etiā qui celestis patrie

vias sectati sūt post egressū carnis/
isferni claustra tenuerūt:nō v̄t pena

quasi peccatores plecteret/s; v̄t eos
in locis remotioribz q̄escētes q̄a nec

dū incessio mediatoris aduenerat/
ab ingressu regni reat⁹ p̄ime culpe

prohiberet. **E**n̄ iuxta eiusdē redem
ptoris nostri testimoniu⁹, diues qui

Lu. xvj.

apud iseros torquet/in sinu abrahe
lazari req̄escere p̄tēplā. Qui p̄fecto

si adhuc in imis nō essēt/bos ille in
tormentis posit⁹ nō videret. **V**nde et

isdes redēptor p̄ nostre culpe debito
occūbens inferna penetrat/v̄t suos

q̄ ei inbēserāt ad celos reducat. **S**ed

q̄ nūc hō redēptus ascēdit/alluc p̄fe
cto si peccare noluisse etiā sine redē

ptione perringeret.

De loquacitate. **M**oraliz libro
p̄mo. ⁊ pastoralis. c. lviij. **C**ap. lxxij.

De ne semp̄ epulas sequit loqua
citas. cūq̄ v̄ter reficit/lingua

diffrēnat. Nisi em̄ gule deditos im
moderata loquacitas rapet/diues il

le q̄ epulat⁹ quotidie splendide dicit
in lingua grauius non arderet/nec

aquā peteret dicens. **P**ater **A**brabā **Lu. xvj**
miserere mei ⁊ mitte **L**azarū v̄t inti

guat extremū digiti sui in aquā ⁊ res

frigeret linguā meā/ quia crucior in

hac flāma. **Q**uibo p̄fecto v̄bis osten

dit. q̄a epulād o quotidie crebris in

lingua peccauerat/q̄ tor⁹ ardens re

frigerari se p̄cipue in lingua requis

rebat. **P**rius q̄ppe epulatur q̄uidie

splēdide dicit/ ⁊ post aquā petere in

lingua memorat. **Q**uia em̄ (v̄t dixi

m⁹) inter epulas valde diffuere loq̄s

citas solet ex pena indicat culpā cūz

eū quē epulatū splendide veritas di

cerat in lingua pl⁹ ardere p̄hibebat.

Hi qui cordaz armoniā tēperāt/tā

ta hanc arte dispēsant/v̄t plerūq̄ cū

vna tangit longe alia ⁊ multa inter

iacentibz posita corda quatit. **C**ūz

q̄ ista sonitū reddit illa que in eodē

cātu tēperata est/alijs impulsis tre

mit. **S**ic ergo scriptura sacra plerūq̄

q̄ de virtutibz sic ⁊ de vitijs agit/v̄t

dū loquēdo aliud insinuat tacendo

aliud innotescat. **N**ihil em̄ contra di

uitē de loq̄acitate memorat/s; dū pe

na in lingua dicit/que in cōuiuio in

ter alias grauius fuerit culpa mon

lissimo dei iudicio: q̄ digua tali cul-
pe pena respōderit. Agēte namq; in
opia illic vsq; ad minima petēda cō-
pulsus est: qui hic agente tena. ia vsq;
q; ad negāda minima puenit. Quid
retribui iubuit? qd̄ districtius pōt:
Surtā aque petijt qui micās panis
negauit.

Moralium libro quinto. De Oc-
cultis dei iudicijs. Cap. lx. viij.

Quam valde occulta sint diuina
iudicia cur in hac vita hōnūq;
bonis male sit/malis bene: tūc occul-
tiora sūt cū z bonis hic bñ est: z ma-
lis male. Nā cūz bonis male est: ma-
lis bene/boc fortasse dep: ebēdit q̄
z bñi si qua deliquerūt sic recipiūt
vt ab eterna plenius dānatiōe liberē-
tur. z mali bona q̄ p hac vita faciūt
hic inueniūt. vt ad sola impostoz tor-
mēta perabantur. Hñ z ardēti in in-
ferno dñiti dicūt. Memento fili q̄
recepisti bona in vita tua: z Lazar⁹
similiter mala. At cū bonis hic bene
est: z malis male/incertum valde est
vtrū boni idcirco bona accipiāt vt p
uocant ad aliud meli⁹ crescāt/an ius-
sio latētiq; iudicio hic suoz operuz
remunerationē p̄cipiunt/vt a p̄m̄is
vite sequēt; inanescāt. z vtrū malos
idcirco aduersa feriat vt ab eternis
supplicijs corrigēta defēdāt/an hic
eoz pena incipiat/vt qñq; cōplenda
eos ad vltima gebēne tormēta p̄dū-
cāt. Sancti igit; viri cū sibi suppete-
re p̄spera huius mūdi cōspiciunt/ti-
mēt ne hic laboz suoz fruct⁹ recipi-
ant. timēt ne qd̄ diuina iustitia latēs
in eis vulnus aspiciat z exteriorib;
eos muneribus cumulans ab inti-
mis repellat.

Moralium libro. vij. z. ix. z. xy.

De spe venie post mortē. Cap. lxxi.

Dostq; temp⁹ vite p̄sentis absēti-
det nequaq; repbi z peccatoz
res ad opationez p̄merēde venie vlt-
terius reuertent; nec ad exhibenda
recta opera reuocabunt. Hinc est q̄
diues quē inferni flāma cruciabat/
q̄a semetipm reparare operādo non
possit agnouerat: nā nequaq; sibi/s;
flicet; fratrib; p̄desse satagebat dicēs

.Rogo te pat; Abraham vt mittas
cū in domū patris mei: habeo ei qñ
q; fr̄es/vt testet illis ne z ipi ventāt i
locū hūc tormentoz. Sol; nāq; mes-
stū aim spes vlt̄ falsa refouere/S; vt
penā suā repbi grau⁹ sentiāt/ etiā d̄
venia spē amittūt. Hñ flāmis vltis-
cib; tradit⁹ nō sibi (vt dixim⁹) s; opis
tulari fr̄ib; p̄cupiuit. q; se nūq; igneo
carere tormēto adiuēto desperatiōis
supplicio agnouit. Sic quoq; debet
m⁹ indubitanter credere qd̄ in q̄ poss;
q; eternis dānati supplicijs fuerint d̄
parētib; z cognat; z primis suis q̄
reliquerūt cogitabūt cū per semetip-
sam veritas dicat. Quia diues q̄ in
inferno sepultus fuerat/de quinque
fratrib; quos reliquerat etiā in sup-
plicio positus curam gerebat. Pre-
terea sciēdū est q̄ ignis in inferno z
ad consolationem non lucet/z tamē
vt magis torqucat ad aliquid lucet
Nam sequaces quosq; suos secum
in tormento reprobi flamma illustrā-
te visuri sunt quozum amore deliq;
runt quatinus qui eozuz; vitam car-
naliter contra precepta conditoris
amauerant /ipozum quoq; interit⁹
eos in augmento sue damnationis
affligat. Ad profecto hoc codex cūā
gelto teste colligitus: in quo verita-
te nunciante diues ille quem contz

Lu .xvi.

k ij

Gregoriane exceptiones

git ad eterni incendij tormēta descen-
dere / quicq; fratrum describit meminit
se. Qui Abrahā petijt vt ad eoz eru-
ditionem lazari mitteret ne illuc eos
quicq; venientes par pena cruciaret.
Qui igit ad doloris sui cumulū pro-
pinq; absentiu meminit cōstat p-
culdubio q̄a eos ad augmētuz sup-
plicij paulopost potuit etiaz p̄sentes
videre. Quid aut mirz si secū quoq;
re p̄bos aspiciat cremari: q̄ ad dolo-
ris sui cumulū cū quē despererat in
sinu Abrahe Lazarū vidit. Is q̄ cui
vt pena cresceret vir elect⁹ apparuit
cur nō credenduz sit q̄ in supplicio
videre eos etiā q̄s p̄tra deum dilexe-
rat possit. Qua ex re colligit q̄ eos
q̄s inordinate nunc reprobi diligunt
miro iudicij ordine secū tūc i tormē-
tis videbūt: vt penā p̄prie punitiōis
eraggeret illa auctori p̄posita carna-
lis cognatio pari ante oculos vltiōe
dānata.

Item de Lazaro et diuite. et de sci-
entia animarū post mortem.

In dialogo libro. iij.

Cap. lxx.

Quod boni bonos in regno/et
mali malos i supplicio cogno-
scāt: in v̄bis dñicis luce clar⁹ est des-
mōstratū. In q̄bus cū dictum essz q̄
mortu⁹ Lazar⁹ portat⁹ est ab angel⁹
in sinū Abrahe et mortuus diues se-
pult⁹ est in inferno subiunctum est.
Qui eleuās oculos suos cum essz in
tormētis vidit abrahā a lōge/ et Laza-
rū i sinu ei⁹/ et ip̄e clamās dicit. Pa-
ter abrahā miserere mei: et mitte La-
zarū vt intingat extremū digiti sui
in aq̄ et refrigeret linguā meā: q̄a cru-
cior in hac flāma. Cui Abrahā dicit.
Fili recordare q̄a recepisti bona i vi-
sa tua et lazari⁹ similiter mala. Diues

aut de seip̄o iā spem salut⁹ non hñe:
ad p̄merēda suoz salutē p̄uertit di-
cēs. Rogo te pater vt mittas euz in
domū patris mei. Dabes em̄ quin-
q; ffes/ vt testet illis ne et ip̄i veniant
in locū hūc tormentoz. Quibz v̄bis
apte declaratur. q̄a et boni bonos/ et
mali malos cognoscunt. Si igitur
Abrahā lazari⁹ minime recognouit
set/ nequaquā ad diuitē in tormētis pos-
sitū de trāfacta et p̄tritiōe loqueret
dicēs. q̄ mala receperit in vita sua.
Et si mali malos nō recognoscerēt/
nequaquā diues in tormētis positus
fratrum suoz etiā absentiū meminisset.
Quomō em̄ p̄sentes nō posset agno-
scere. q̄ etiā p̄ absentiu memoria cu-
rauit exorare. Qua in re illud quos
q̄s oñditur/ q̄a et boni malos et mali
cognoscūt bonos. Nam et diues ab
abrahā cognoscit/ cui dictū est rece-
pisti bona in vita tua: et elect⁹ lazari⁹
a reprobo est diuite cognitus/ quem
mitti p̄cat ex noie dicēs. Mitte laza-
rū vt intingat extremū digiti sui in
aqua et refrigeret linguā meā. In q̄
videlicz cognitioe v̄triusq; partis cu-
mulus retributionis excreuit: vt et
boni ampli⁹ gaudeāt/ q̄ secū eos le-
ra ri cōspiciūt quos amauerūt/ et mali
dū euz eis torquent quos in hoc mū-
do despecto deo dilexerūt / eos nō so-
lū sua/ s; etiā eoz pena cōsumat. Sit
aut quiddā mirabil⁹ in elect⁹/ quia
nō solū eos agnoscūt q̄s in hoc mū-
do nouerant/ s; velut visos ac cogni-
tos recognoscūt bonos q̄s nūq; vis-
derūt. Quia em̄ illic omnes cōmuni
claritate deuz p̄spiciūt: nō est qd̄ ibi
nesciat vbi scientē omnia sciunt.

Per tribulatione electoz. **Moza-**
lum libro. j. **Capitulum lxxi.**

Luce. vi

Super euāg. Luce Fo. LI.

Lu. xvij.

Si habueritis fidē tanq̄ granū
linapis. Sicut vnguenta redo-
lere lat⁹ nesciūt nisi cōmota/ z sicut
aromata flagrantia suā nō nisi cum
incēdunt expandūt/ ita viri facti om-
ne qd virtutibus redolēt in tribula-
tionib⁹ innotescūt. Cū z recte in euā-
gelio dicit. Si habueritis fidem tan-
q̄ granū linapis. Granum q̄ppe si-
napis nisi p̄terat nequaq̄ vis virtu-
tis eius agnoscat: nā nō p̄tritū leue ē.
Si vero conteritur inardescit: z qd
in se accerrimū latebat ostendit. Sic
vnusq̄sq̄ vir factus cū nō pulsatur
despicibilis z levis aspiciat. Si qua
ho illuz tritura p̄secutiōis opprimat
mor omne qd calidū sapit ostētat/ et
in feruorē virtutis vertitur quicqd
in illo ante despicabile infirmūq̄ vi-
debat/ quodq̄ in se per trāquillitatē
tēpora libēs oguit: eragitat⁹ tribu-
lationibus coactus innotescit.

De decem leprosis hereticos desi-
gnantib⁹. Moralium libro. v. z. xvij.
Capitulum lxxij.

Hereticus hoc habent propriū: vt
bonis mala permisceant: quati-
nus facile sensui audientis illudant.
Si em̄ praua semp dicerēt: citius in
sua prauitate cogniti qd vellēt mini-
me p̄suaderēt. Rursus si semp recta
sentirēt: profecto heretici nō fuissent.
Itaq̄ p̄miscet recta pueris/ vt ostē-
dēdo bona auditores sibi attrahant
et exhibendo mala latent eos peste
corrūpant. ex rectis sensib⁹ trahāt z
ex pueris feriat. Qui in p̄ceptis dei
q̄a sana insanaq̄ locutione variant/
bñ in euāgelio decē leprosoz sūt sp̄s
designati. Quoz color sano dū vi-
tiosus cādor aspergit/ immoderato
hoc cādore fedāt. Cū ammonemur

nō plus sapere/ q̄ optet sapere/ s̄ sa-
pēt ad sobrietatē. Qm̄ igit in lepra
z pars cutis i fulgorē ducit/ z pars
in colore sano retinetur/ recte hereti-
cos leprosi erp̄mūt/ q̄a dū rectis pra-
ua p̄miscēt: z sanis insana/ colorē sa-
nū maculis aspergūt. Qui etiā quia
nec deū diligūt in quo male sentiunt
nec p̄mū de quo diuidunt. decalo-
gi p̄ceptis aduersi sūt z ideo ad depre-
candū dñm deces veniūt. Et qm̄ in
ei⁹ p̄ceptis offenderāt/ ad illū vn̄ offē-
derāt vocāt: z vt saluent clamant di-
cētes. Iesu p̄ceptor miserere nostri.

Lu. xvij.

Quia em̄ in verbis illius se errasse si-
gnificāt/ hūc saluandi humiliter p̄ce-
ptorē vocāt. Cūq̄ ad cognitionē p̄-
ceptoris redcūt/ mor ad formā salu-
tis recurrūt z curam meruerūt.
De māsionib⁹ sanctarū animarū
post mortē. Moralium libro. x. r. r. z
in dialogo libro. iij. Capitulum lxxij.
Usicq̄ fuerit corpus/ illuc co-
gregabunt z aquile. Ante re-
stitutiōē z corporū q̄rūdaz anime ius-
toz a celesti regno q̄busdam adhuc
māsionib⁹ differunt/ q̄a de p̄fecta iu-
sticia aliqd min⁹ habuerūt. Perfe-
ctoꝝ ho iustoꝝ anime mor vt hui⁹
carnis claustra creūt in celestibus se-
dib⁹ recipiunt/ quod z ip̄a p se veri-
tas attestat dicēs. Ubicumq̄ fuerit
corp⁹: illuc zgregabunt aquile. Ac si
apte dicat. Quia celesti sedi incarna-
tus vester redēptor p̄sideo/ electoꝝ
q̄q̄ animas cuz carne solucro/ ad ce-
lestia subleuo. Ubi igit ip̄e redēptor
noster est corpore: illuc proculdubio
colligunt iustoꝝ anime. Et paulus
dissolui desiderat/ z cuz chusto esse.
Qui ergo xp̄m esse in celo non dubi-
tat: nec aiam pauli in celo esse negat.

k ij

Rosij.

Gregoriane exceptiones

Luc.
xviij.

De custodia bonorum operum. Moralium libro. xix. et in Ezechielis homelia. vij. Capitulum. lxxiij. **I**eiuno bis in sabbato. Si quis civitas contra insidiates inimicos ex omni parte mugiat/vnu: et foramen in ea tantummodo immunitatis negligenter reliquat/inde peul dubio hostis ingreditur et vndique exclusus esse videbatur. Pbarisei namque qui in templo oratur ascendit/civitate mentis sue quanta munitione vallaverit audiamus. Ieiuno bis in sabbato/decimas de omnibus que possideo. Qui premisit. de gratias ago tibi. Recte quippe deo gratias agebat/a que acceperat bona que fecerat. Magna certe munimina adhibuit/sed videamus ubi insidiarii hostis foramen immunitatis reliquit. Quod non sicut ceteri hominum raptores iniusti/adulteri: velut etiam hic publicanus. Ecce civitate sui cordis insidiariis hostibus per elationem aperuit/quam frustra per ieiunium et elemosinas clausit. In casu cetera sunt munita/cuius locum vnde de quo hostis patere aditus non est munitus gratias recte egit/sed se puerse super publicanum extulit. Civitate sui cordis extollendo perdidit/quam abstinendo et largiendo servavit. Victa est per abstinentiam/gula veterisque ingluvies destructa: superata est largitate tenacia: et auaricia depressa. Quibus laboribus actum creditur. Sed quot labores vno vitio percussis ceciderunt: quanta bona virtus culpe gladio percussa sunt. Quam magno opere optet bona semper agere/et ab ipsis nos bonis operibus in cogitatione caute custodire ne si mentem elevent bona non sint: que non auctori militant sed elationi. De quibus non inordinate agimus/sed ex libris licet non canonicis/sed tamen ad edifi-

cationem ecclesie editis testimoniis profera-
m. Eleazar namque in primo elefantem feri-
ens stravit/sed sub ipso quem extinxit oc-
cubuit. Quos ergo iste significat quem
sua victoria oppellit: nisi eos que vitta
superat sed sub ipsa que subigunt superien-
do succumbunt. Quasi enim sub hoste
quem perferunt moritur: que culpa quam su-
perat eleuat. Sancti igitur in omni opere suo
solicite inuigilant ne aut prava agant
aut recta que precepta sunt non agant/aut bo-
nis actibus expletis in suis cogitationi-
bus intumescant. et tanto grauius offen-
dant quanto in his que iuste videntur agere
foris occulti peccant. Perit enim one
quod agit. si non in humilitate sollicitus.
De laudabili fatui (te custodiat:
tate. Moralium libro. xxvij. Ca. lxxv. **G**ressus iesus pambulabat iericho/et ecce zachaeus querebat
videre eum quod esset. Si veraciter esse sa-
pientes/et ipsam dei sapientiam preplari
appetunt: stultos nos humiliter cog-
noscamus. Relinquamus nos sapientiam
discamus laudabilem fatuitatem. Sic
quippe scriptum est. Si quis videt inter
vos sapientes esse in hoc seculo/stultus fiat
ut sit sapiens. Hinc euangelice historie
verba testantur: quia zachaeus cum videre pre-
turbam nil posset sychomorum arborem
ascendit/ut transeuntem dominum cerneret.
Sichomorum quippe sic fatua dicitur
stultus itaque zachaeus sychomorum in-
buit et dominum vidit/qua que mundi stulticia
humilitate eligunt: ipsi dei sapientiam sub-
tiliter preplant. Pusi lanimitatem namque
infam ad videndum dominum turbam pre-
pediit/qua infirmitate humane mentis
ne lucem vitam intendat curam secula-
rii tumultus permittit. Sed prudenter sycho-
morum ascendimus: si pvide eam que diuinitus
percipit stulticia tenemus. Quid enim

i. mach.
vi.

Nota.

Luc. xij.

i. Cor. xij.

Luc. xij.

Super euāg. Luce. LII

In hoc mūdo stultius q̄ amissa non querere. possessa rapiētibz laxare. nulla p̄ acceptū iniurijs iniuriā red- dere. imo adiuctis alijs patientiā p̄ bere: Quasi em̄ sycomoz nos alce- dere dñs p̄cepit cū dicit. Qui aufert q̄ tua sūt ne repetas. Et rursuz. Si q̄ te p̄cusserit in dexterā marillā: pre- be illi ⁊ alterā. Per sycomoz trans- sēs dñs cernit/ q̄a per hāc sapientē stultitiā ⁊ si necduz vt est solide iā tñ p̄ p̄tēplatiōis lumē dei sapientiā qua- si in transitu videt. Quā videre neq̄ unt q̄ sibi sapientes videntur/ q̄a ad cōspicienduz dñm in elata cogitatio- nū suaz turba dephēsi ad huc sycho- mozū arborē nō inuenerūt.

In homeliā sup ambulans iesus ⁊ sup Maria stabat. De emptione regni celestis. **Capitulum. lxxvj**
Luc. xix. **D**ixit zacheus ad dñm. Ecce di- midiu bonoz meoz: um dñe do- pauperibz ⁊ si qd aliq̄ d̄ fraudauit reddo q̄druplū. Estimationē precij nō habet: sed tamē regnū dei tantuz valz q̄rtuz habes. **D**aluit petro ⁊ an- dree dimissis retibz ⁊ nauī. **D**aluit vidue duobus minutz. **D**aluit alte- ri calix aque frigide. **D**aluit etiā za- cheo dimidio substātie/ q̄a dimidiuz aliud ad hoc qd iniuste abstulit resti- tuēdū in quadruplū reseruauit. **E**x- teriora em̄ nra dño q̄libet parua sus- ficiūt/ cor: nāqz ⁊ non substantiā pen- sat. nec p̄pendit q̄rtuz in eius sacrifi- cio/ s; ex quanto proferatur. **R**egnū itaqz dei (vt dicitur) tantū valet q̄rtū habes. **B**esate igit fratres qd vilius cū em̄it/ quid carius euz possidetur. **P**reterea si aliq̄s avaritie estibz au- belās aliena diripuit/ aspiciat hunc zacheuz: q̄ si qd alicui abstulit/ q̄dru-

plum reddidit. **D**e rectoribz sacre ecclesie. **I**n hos melia sup **D**esignauit dñs. ca. lxxvij
Negociamini dū venio. **D**ebet sollicitē sacerdotes pensare qd lucrū deo faciūt/ q̄ accepto talēto ab eo ad negociū missi sunt. **E**t enī ipse dñs dicit. **N**egociamini dūz venio. **E**cce iam venit/ ecce de nostro nego- cio lucrū req̄rit. **Q**uale ei animaruz lucrū de nostra negociatiōe mōstra- bim⁹: quot ei⁹ cōspectui manipulos animarū de p̄dicatiōis nostre segete illaturi sum⁹. **P**onam⁹ añ nostros oculos illū tāte districtiōis diē quo iudex ventet: ⁊ rationē cū seruis qui- bus talentū credidit ponet. **E**cce in maiestate terribili inter angelozū et archangelozū choros videbit. in illo tāto examine electozū omniū ⁊ repro- boz multitudo deducet ⁊ vnusq̄sqz qd sit operat⁹ ostendet. **I**bi omnes dñici gregis pastores euz animaruz lucro apparebūt: qui sanctis suis p̄- dicatiōibz deo post se subditū gregē trahūt. **E**ū igit tot pastores cū gre- gibz suis añ etui pastoris oculos ve- nerint/ qd nos miseri dicturi sum⁹ qd ad dñm nrm post negociū vacui res- dim⁹. qd pastoris nomē habemus/ ⁊ oues quas ex nutrimento nro debeas mus ostēdere nō habemus. **H**ic pa- stores vocati sum⁹ ⁊ ibi gregē non- ducimus. **E**t p̄ nos qdēz fideles ad factū baptisma veniūt/ nostris p̄cibz benedicunt/ p̄ impositionē manuz nostraz a deo sc̄tm̄ spiritū accipiūt: atqz ipsi ad regnū celozū pertinent et ecce nos dorsum p̄ negligentiam nram tendimus. **I**ngrediunt electi sacerdotum manibz expiati celestem patriā ⁊ sacerdotes ipsi per vitā re-

Luc. vi.
Mat. v.
Luce. vi.

Luc. xix.

Dat. liij
Luc. xix.
Dat. x.

Luc. xix.

Nota

Gregoriane exceptiones

probam ad inferni supplicia festinat. Cui ergo rei cui miles dixerim sacerdotem malos nisi aque baptismatis que peccata baptizatorum diluens illos ad celeste regnum mittit: et ipsa postea in cloacas descendit. Timeamus huiusmodi tres: ueniat actione nostra ipsam misterium nostrum. De peccatorum nostrorum quotidie relaxatione cogitemus: ne nostra vita peccato obligata remaneat: per quam omnipotens deus alios quotidie soluit. Consideremus sine cessatione negotium nostrum: persumamus potius quod suscepimus: faciamus nobiscum: quotidie rationes quas cum iudice nostro habeamus: et de negotio quod accepimus omnipotenti domino fructum nos reddere preparemus.

De regimine animarum. In pastore li. cap. ix. **Capitulum. lxxvii.**

Lu. xix.

Quæ enim tua quæ habui repositam in sudario. Ille qui virtutibus pollet coactus ad regimen debet venire virtutibus vacare: nec coactus presumat accedere. Ille si oino renititur: caueat ne acceptam pecuniam in sudarium ligas de eius occultatione iudicetur. Pecunia quippe in sudarium ligare: est precepta dona sub ocio lenti torporis abscondere. Atque iste cum regimen appetit attendat ne per exemplum prauis operibus perbarbaros more ad ingressum regni tendentibus obstaculum fiat quod iuxta magistri vocem nec ipsi intrant: nec alios intrare permittunt.

De predicatoibus. In hoc (tunt. melia) **Lu. audisset iohannes. Ca. lxxix.**
Uerum eijcite in tenebras exteriores. Unusquisque nostrum in quantum sufficit: in quantum aspirationis superne gratiam accepit: a prauitate primum reuocare: et ad bene operandum exhortari: et eum quoque regnum vel supplicium erranti de-

bet denunciare. Et nemo dicat. Ammonere non sufficio, exhortari idoneus non sum. Quantum potes exhibere: ne tantum mentis ma'eseruatū quod acceperas: in tormentis erigaris. Neque enim plus quam unum talentum accipat: qui habet abscondere magis studuit quam erogare. Et semper quod in dei tabernaculo non solum phyale: sed precipiente domino etiam ciati facti sunt.

Per phyalas quippe exuberans doctrina: per ciatos vero parua et angusta designat scientia. Alii doctrina veritatis plenius: audiendum mentes inebriat. Per hoc ergo quod dicitur: perfecto phyalam porrigit. Alius quod sentit explere non valet: sed quia habet utcumque denunciare: profecto per ciatum gustum prebet. In dei tabernaculo: deest in sancta ecclesia positi: si per doctrinam sapientie ministrare phyalas minime potestis: in quantum per diuina largitate sufficitis boni verbi ciatos date primis vestris. In quantum vos profecisse presatis: etiam alios trahite: in via dei hinc socios desiderate. si ad deum reditis: curate ne ad eum soli veniatis. Hinc enim scriptum est. Qui audit dicat: veni: ut quod iam in corde super pernit amoris vocem accepit: foris etiam primis vocem reddat exhortationis. Et fortasse panem ut indigentibus porrigat elemosinam non habet: sed magis est quod tribuere valens quod linguam habet. Plus est enim verbi pabulo victuram in perpetuum mentem reficere: quam ventrem mortuæ carnis pane terreno satiare. nolite ergo fratres proximis vestris elemosinam verbi subtrahere.

De patientia pastoralium. cap. lxxix. **Capitulum. lxx.**

Dilectis: suis veritas dicitur. In patientia vestra possidebitis alias vestras. Sic enim conditi miserabiliter

Matth. xlv

Exod. xxxvii.

Apocal. xlv.

Luc. xlv.

Super euāg. Luce. LIII.

26. 5.

sumus: vt ratio animā / r ania possit
deat corp^o. **I**us vō anie a corp^{is} pos
sessione repellit / si nō pus anima a ra
tione possidet. **C**ustodē igit^r p^oditōis
nostre patiētiam dñs esse mōstrauit:
q̄a z ip̄e nos possidere nosmetip̄os
docuit. **Q**uāta ḡ sit impatiētie clpa
cognoscim^o: per quā z hoc ip̄m amit
timus possidere quod sumus.

Moralium lib. v. z. xxj.

De patiētia pfectio nascit. Ille em̄
vere pfectus est: q̄ erga impfectionē
primi ipatiēs nō ē. **Q**ui patiētia ser
uare ptemnit / sociale vitā citius per
impatiētā deserit. neq; em̄ seruari
vnq; cordia nisi per solā patiētiam
valē. **E**rchio nāq; in humana actōe
nascit: vnde mētes boiū vicissim a
suauitate z dilectōe separent. **E**t ni
si ad aduersa tolerāda in anio se p̄pa
rent / cum aduersitat^r aliqd̄ acciderit
q̄d anim^o ferre nō valet fraternā con
cordiā relinquunt. **S**ed q̄ alienā im
pfectōe ferre nō valēs deserit: ip̄e
sibi testis est q̄ pfecte necdum pficit.
Dic̄ est q̄ in euāgelio vt sup̄ cōme
morauim^o veritas d̄t. **I**n patientia
vestra possidebit^r anias v̄ias. **Q**uid
est em̄ animā possidere / nisi pfecte in
om̄ib; vivere cūctis mētis motibus
ex truit^r arce dñarie. **Q**ui igit^r patien
tiam tenet / aiām possidet: q̄a inde cō
tra aduersa om̄ia fortis efficit: vnde
sibi z scip̄m vincēdo dominat. **E**t q̄
se laudabil^r fragit / infractus se fortit^r
erexit: q̄a cū in suis se voluptatib; su
perat / sese ad v̄ia inuictum parat.

De passione domini. **M**oralium
libro. ij.

Capitulum. lxxi.

Lu. xxj.

Dominus noster **J**esus ch̄rist^o
in se credentes edocet. vt in fla
gellis positi / b̄dicere dño sciāt z gra

tias agere. **C**ū em̄ teste euāgelio p̄
pinquare passioⁿ dicit / accepto pane
gratias egisse perhibet. **G**ratias ita
q; agit / qui flagella aliene iniquitatis
suscit^r it / z q̄ nil dignū pcussione exbi
buit / humiliter in pcussione b̄dicat:
vt hinc videlicet ostēdat qd̄ vnusq; q; in
flagello culpe pprie facere debeat:
si ip̄e equanimiter flagella culpe por
tat aliene: vt hinc ostēdat qd̄ in cor
repto^e factat subdit^o: si in flagello po
situs patri gratias agit equalis.

Moralium libro. xxij. **D**e timor
re mortis. **C**apitulum. lxxij.

Jesus factus in agonia / plūtius
lorabat. **E**lecti dei semper distri
cta dei iudicia sup̄ se metuit: tūc ta
men hec vehemēter pertimescunt cū
ad soluendū humane cōditionis des
bitum veniētes: districto iudici pros
pinquare se cernūt. z fit tanto timor
acrioz / q̄nto z retributio eterna vici
mior. **C**rescit pauor vicina retribu
tione iusticie / z v̄gēte solutione car
nē: quanto magis districtum iudis
cium iamiamq; cernit / tāto vehemē
tius formidat. **E**t si ea que sciūt nū
q; se p̄termisisse meminefr: formidāt
tamē ea q̄ nesciunt: q̄a videlicet semet
ip̄os d̄iudicare z cōp̄rehēdere om̄
nino nō possunt: z v̄gēte exitu subri
lioz terrent metu. **U**n̄ redēpto: nos
ster solutioni carnis appropinquās /
z membrōz suoz speciem seruās: fas
ctus in agonia cepit proluxius orare.
Quid em̄ p̄ se ille cū agonia p̄teret /
qui in terris posit^o / celestia cum pos
testate tribuebat. **S**z appropinquās
te morte: nostre mētis in se certamen
exp̄ssit: qui vim quādā terroris z for
midinis patimur: cū per solūtionēz
carnis eterno iudicio propinquamus.

Lu. xxj

Gregoriane exceptiones

Neq̄ em̄ tunc cuiuslibet ania imme-
rito terret: quādo post pusillum hoc
inuenit quod in eternū mutare non
possit.

Moralium libro. iij. De gratia be-
nignitatis. **Capitulum. lxxiiij.**

Matth.
xxvi.

Adice ad qd̄ venisti: Illos qui
nobis aduersant amicos nomi-
nare debem⁹: sicut a dño ipsi quoq̄
traditori dicit. Amice ad quid veni-
sti: Et diues qui in inferni igne cru-
ritur ab Abraam filius vocat⁹: quia
et si per nos mali corrigi negligunt:
dignū tñ est vt a nobis nō ex sua neq̄-
tia/s; ex nra benignitate nominetur.

Luc. xvi.

Moralium libro. iij. et in homelia
super Si quis diligit me. Et super
Maria magdalene. De negatione
Petri. **Capitulum. lxxiiij.**

Jo. xvij.

Quam autē vidisset ancilla q̄dam
ostiarīa sedēte Petrū ad lumē
et cū fuisset intvita/dicit: Nunqd̄ et tu
et discipulus es hominis istius? **Nega-**
vit ille et dixit. Nō sum. Quales do-
ctores sancte ecclē ante aduentū san-
cti spirit⁹ fuerint scim⁹: et post adue-
tum illius cuius fortitudinis sint facti
cōspicim⁹. Certe ipse pastor ecclē et
prim⁹ apostolorū ad cuius sacratissimū
corp⁹ sedimus quāte debilitat⁹/
quāteq̄ formidinis fuerit ancilla osti-
aria requisita dicat. **Q**ua em̄ mulieris
voce percussus/dū mori timuit vitam
negavit. **Q**ui nō penis/nō afflictio-
bus/nō terribili cuiusq̄ potestate: s;
vnius mācipij sola est pstratus indi-
gnatione. **E**t q̄dem mancipiū ne se-
rus firmior terribilis demonstraret/
ancilla est inq̄rēte tentat⁹. **R**ursusq̄
vt talis serus infirmusq̄ etiam osti-
arij sui deiectione vilesceret: nō ab an-
cilla tñmodo/ sed ab ostiaria an- illa

requisitus est. **E**cce q̄ vilis est ad ten-
dandū psona requisita: vt aperte p-
deret quantū cū timoris infirmitas
possideret: q̄ nec ante vocem ostiarie
ancille subsisteret. **E**t p̄sandum q̄a
cōprehensum Petr⁹ negavit in ter-
ra: quem suspensum latro confessus
est in cruce. **S**ed vir iste tante formi-
dinis qualis post aduentum sancti
spūs existat audiamus. **F**it conuen-
tus magistrat⁹ et sentioꝝ celsis denū-
ciatur apostolis ne in noie Jesu loq̄
debeat. **P**etrus auctoritate magna
respōdit. **O**bedire optet deo magis
q̄ hominibus. **E**t rursus. **S**i u-
stum est in cōspectu dei vos potius
audire q̄ deum/iudicate. **N**ō enim
possum⁹ que vidim⁹ et audim⁹ nō
loqui. **E**t illi q̄dem ibant gaudentes
a cōspectu cōcilij: quomā digni habi-
ti sunt p nomine Jesu et humiliā pati
Ecce gaudet Petr⁹ in verberatō: q̄
ante in vrbis timebat: et q̄ pus ancille
vocē requisit⁹ timuit: post aduentū
sancti spūs vires principū celsus spre-
uit. **C**onsiderandū tñ nobis est: cur
omnipotēs de⁹ eū quē cūcte p̄ferre
disposuerat ecclē ancille vocē perti-
mescere: et scipm̄ gmisit negare. **N**ō
nimirū actū esse pietatis magne cō-
gnoscim⁹ dispētatōe: vt is qui futu-
rus erat pastor ecclē in sua culpa di-
sceret qualiter alijs misereri debuisset.
Prius itaq̄ cū sibi ostēdit: et tūc ces-
teris preposuit: vt ex infirmitate sua
cognosceret q̄ misericorditer aliena
infirma toleraret.

De diuersitate peccantiū. **M**oralium
libro. viij. et lxxij. **Cap. lxxij.**

Querius dñs respexit petrū.
Duobus modis a dño peccato-
ri vnusquisq̄ respicit: cū aut a peccato

Actu. vj.
Ibidem.

Actu. vj.

Luc. xvi.

Super euāg. Luce. Fo. LIII.

quertit/ aut ex pctō punif. De refpe-
ctu puerfiois dī. Qz refperit dñs pe-
trū: r recordat⁹ Petr⁹ fleuit amare.
Miscētia q̄ppe redēptoris infensibi-
litas nfe duriciā cū respicit/ ad pe-
nitentiā emollit. Nequaqs enim post
mortē liberat/ quē ante mortē ad ve-
niā gfa nō reformat. Hinc psalmista
ait. Qm̄ in seculū miscētia ei⁹. q̄a ni-
mirū quem nequaqs modo miscētia
eripit/ sola post p̄sens seculū iusticia
addicit. De respectu rursus vltionis
dī. Qul⁹ aūt dñi sup faciētes mala
vt p̄dat de terra memoriā eoz.

Moralium libro. xxv.

Sciendū est aūt q̄ omne peccatū
tribus modis admittit: nam aut igno-
rantia/ aut infirmitate/ aut studio p-
petrat. Et grau⁹ quidē infirmitate
q̄ ignorātia: sed in lto grau⁹ studio
q̄ infirmitate peccat. Ignorātia pau-
lus peccauerat cū dicebat. Qui pu-
sui blasphemus r p̄secutor r p̄tume-
liosus/ sed miscētia p̄secut⁹ sum. q̄a
ignorās fecit in incredulitate. Petr⁹
vero infirmitate peccauit: qm̄ omne
in eū robur fidei quod dño p̄buit/
vna vox puelle cōcussit: r deū quem
corde tenuit/ voce denegauit. S; qz
infirmitatis culpavt ignorātia eo fa-
cilius tergīt: quo nō studio p̄petrat/
Paulus qui ignorauit sciēdo corre-
xit: r Petr⁹ mot⁹ r quasi arefcentē
iam radicē fidei lachrymis rigando
solidauit. Si igit⁹ fortasse aliqs labit
in fide/ petrū aspiciat q̄ amare fleuit
q̄ p̄ infirmitatē timoris negauerat.
¶ In homelia Sup Maria stabat.
¶ Ex industria rō peccauerāt hi de
quibus ipse per se magister dicebat.
Si nō venissim r locut⁹ eis fu. Item
peccatū nō haberēt. Nunc aūt excu-

sationē nō habēt de peccato suo. Et
paulo post. Et viderūt r oderunt/ r
me r patrē meū. Aliud est em̄ bona
nō facere/ aliud bonoz odisse docto-
rem: sicut aliud est p̄cipitatioe/ aliud
deliberatione peccare. Sepe em̄ pec-
catū p̄cipitatioe cōmittit: q̄d tamē
p̄silio r deliberatioe damna. Et in-
firmitate em̄ plerumqz solet accidere
amare bonū/ sed implere nō posse: ex
studio vero peccare est bonū/ nec fa-
cere nec amare. Sicut ergo nōnūqz
grauius est peccatū diligere/ q̄ p̄-
petrare: ita nequi⁹ est odisse iusticiaz
q̄ non fecisse. Sunt ergo nōnulli in
ecclia qui non solū bona nō faciunt/
sed etiā persequunt: r que ipsi facere
negligūt/ etiā in alijs detestant. Ho-
rum peccatū scilicet nō ex infirmitate
vt ignorātia/ sed ex solo studio perpe-
tratur: quia videlicet si vellent imple-
re bona nec tamen possent: ea que in
se negligūt/ salte in alijs amarēt. Si
em̄ ea ipsi vt solo voto appeterent fa-
cta ab alijs nō odissent. S; bona eas-
dem audiēdo cognoscūt/ viuēdo des-
piciūt/ aniaduertendo p̄sequuntur.
Sūt item q̄daz in ecclia qui bona q̄
facere despiciūt/ etiā scire p̄temnunt.
Quia em̄ scriptū est: seru⁹ nesciens
voluntatē dñi sui r nō faciēs digna
plagis vapulabit paucis. r seru⁹ sci-
ens voluntatē dñi sui r nō faciēs ius-
ta eam vapulabit mult⁹ impunitas
tē peccādi existimāt remediū nescien-
di. Qui nimirū solo supbie caligine
tenebescūt/ r iō nō discernūt: qz alijs
est nescire/ aliud scire noluisse. Nescire
ei ē ignorātia: scire noluisse ē supbia.
Et tāto magis excusationē non p̄nt
h̄e qz nesciāt: q̄nto magis eis etiā no-
lentibz humilitatis diuine facta r b̄

Ubi. s.

ps. cy.
et. vi. et.
cxxxv.

ps. xxxij.

l. iij.

Luc. xij.

Job. xv.

Gregoriane exceptiones.

viuēdi exēpla opponunt ab eo mon
strata que cognoscāt.

Lu. xxiij. Moralium lib. x. r. xxiij. De discre
tione tacēdi. **Capitulum. lxxxvij.**

Interrogabat Iesum herodes
multis sermonibus at ipse nihil
ei respōdebat. Sancti viri cū audiē
tibus prodesse nequeūt/ etiā despici
tacētes volūt/ ne de sue sapiētie glo
riam ostētatione. Cū qz prudent ali
qd dicūt/ nō suā gloriā/ s; auditorū
vitā qrit. Cū vero cōspiciūt qā vitā
auditorū loquēdo lucrari nō possūt:
tacēdo sciam suā abscondūt. Ad imi
tandā qppe vitā dñi quasi ad quod
dā nobis ppositū signū currimus: q
pro redēptiōe nostra moriēs in cru
ce tenebrosis nostris mētib; lucez
p lignū sicut lāpas fudit. Hac nos
lāpade ioānes illuminari p̄spererat
cū dicebat. Erat lux q̄a que illumina
nat omnē hominē venientē in hunc
mūdum. Huius lāpadis flāmas he
rodes explorare voluit: cū eius mi
racula videre concupiuit sicut scri
ptus est. Herodes viso iesu gauisus
est/ erat em̄ ex multo tēpore cupiens
videre eū/ eo q̄ audisset multa d̄ illo
z sperabat signū aliquod ab eo vide
re fieri. **Ubi** z subdit. Interrogabat
aut̄ eū multis sermonibus at ipse ni
hil ei respōdebat. Lāpas q̄ppe ante
ei⁹ oculos nullo radio lucis emicuit
q̄a ei q̄ se nō pie s; curiose q̄sierat nil
de se mirabile ostēdit. Inquisit⁹ ita
qz dñs tacuit: expectat⁹ miracula ex
hibere p̄tēpsit: q̄a herodē nō p̄fectū
quereret: s; sciētā v̄l signa mirari vel
le prosperit. Hese igit̄ in occultis re
tinēs apud se: eos quos exteriora q̄
rere cōperit ingratos foris reliquit/
magis eligēs apte a sup̄bientib; de

Job. j.

Lu. xxiij.

spici/ q̄s a nō credentib; vacua voce
laudari. Quia em̄ cōstant̄ tacuit ab
herode derisus z despectus eruit/ si
cut scriptū est. **Spiciuit aut̄ illum he**
rodes cū exercitu suo/ z illiuit indu
tū veste alba. Quod videlicet factus
oportz nos audiētes discere/ vt quos
tiēs auditores nostri nostra volūt q̄
si laudanda cognoscere: non aut̄ sua
puerfa mutare oīno taceamus: ne si
ostētationis studio verbū dei loquā
mur z illoz culpa que erat esse nō de
sinat z nostra que nō erat fiat.
Moralium libro. xij. De significati
one ligni. Capitulum. lxxxvij.
Sin viridi ligno hec faciunt/ in
Saridoquid fiet. In scriptura sa
cra lignū nomine aliqñ crux aliquan
do viri iustus/ aliqñ vero incarnata
dei sapiētia figurat. Crux etenim per
lignū signat cū dicit. **Mittamus li**
gnū in panē eius. Lignū q̄ppe mis
tere in panē est dñico co: poui cruce
adhibere. **Rursū** ligni noīe vir iust⁹
aut iniustus exprimit: sicut p̄ p̄bes
tā dñs dicit. **Ego dñs humiliavi li**
gnū sublime z exaltaui lignū humi
le: q̄a iuxta eiusdē veritatis vocē oīs
qui se exaltat humiliabitur/ z qui se
humiliat exaltabitur. Rursum p̄ li
gnū incarnata dei sapiētia figurat/
sicut de ea scriptum est. Lignum vi
te est his qui apprehenderint eam/ z
sicut ipsa ait. Si in viridi ligno hec
faciunt: in arido quid fiet? Se em̄ li
gnū viride: z nos aridus lignum di
xit/ quoniā ipse vim diuinitatis in se
habuit: nos vero qui puri homines
sumus lignū aridū sumus.
In homelia super Maria stabat
Oper morte ch̄usti de abolo capis
uatus est. Capitulum. lxxxvij.

Lu. xxiij.

Ubi. j.

Diere. j.

Ezechiei
xvij.

Lu. xxiij
z. xvij.

puerb. ij.

Super euāg. Luce. Fo. LV.

20. xxiij. **P**ostq̄ venerūt in locuz q̄ vocat̄
Caluarie/ibi crucifixerunt dñm
Iesum/ & duos latrones. vnuz a dex
tris/ & alterū a sinistr̄. **E**cce fratres
echarissimi/ ad penā crucis p̄ditor no
ster sine culpā peccatoribz aduenit:
& p̄ humano genere qui morti nihil
debebat/ p̄ crucē supplicū occubuit:
& inde antiquū hostē eternū percu
lit/ vnde seure cōtra se manus p̄se
quērium rēpōtaliter p̄misit. **Q**uod
apte dñs beato Job indicat dicens.
Nunq̄d capies leuiathan hamo: **I**n
hamo esca ostēditur/ acule⁹ occulta:
tur. **L**euathan igit̄ ad est antiquum
serpentē diaboli/ p̄ om̄ipotes ha
mo cepit: quoniā ad mortē illi⁹ vni
genitū filium incarnatū misit: in q̄ &
caro passibilis videri possit/ & diui
nitas impassibilis videri non possit.
Cunq̄ in eo serpens iste p̄ manus p̄
sequentū escā corpis momordit/ di
uinitatis illū aculeus p̄forauit. **P**ri
us autē eū in miraculis deuz cogno
uerat/ sed de cognitōe sua ad dubie
tate cecidit: quoniā hūc passibile vi
dit. **Q**uasi ham⁹ ergo fauces glutien
tis tenuit/ dum in illo carnis esca pa
tuit quā deuorator appeteret/ & diui
nitas tēpore passionis latuit: q̄ neca
ret. **I**n hamo eius incarnationis ca
ptus ē. q̄ dū in illo appetit̄ escā cor
poris/ transiit⁹ est aculeo diuinitat̄.
Ibi q̄ p̄ inerat humanitas: que de
uoratorē ad se duceret: ibi diuinitas
que p̄foraret. **I**bi apta infirmitas q̄
puocaret. ibi occulta virt⁹ q̄ raptoris
faucē transfigeret. **I**n hamo igit̄ ca
p⁹ est: quoniā inde interijt vnde mo
rordit. quos ergo iure tenebat mor
tales p̄didit: quoniā eū in q̄ ius non
babuit/ morte crucis appetere in or

talem p̄sumpsit. **E**cce antiqu⁹ hostis
ea que de humano genere cepit spo
lia amisit: & supplātatiōis sue victo
riā eū redēptor: in cruce moreret p̄di

In homelia sup̄ **H**oc est (dit.
p̄ceptum. **D**e charitate & oratiōe res
demptoris. **C**apitulū. lxxxix.

Pater dimitte illis: q̄ nesciūt qd
faciunt. **U**na & sūma est p̄batio
charitat̄: si & ip̄e diligit qui aduersa:
tur. **H**inc est q̄ ip̄a veritas & crucis
paribulū sustinet: & tñ ip̄is suis perse
cutōibz affectū dilectiōis impendit:
dū in cruce exorat p̄ eis. **Q**uid ergo
miz si inimicos diligit discipuli dū
viuūt: qñ & tunc inimicos diligit ma
gister cum occidit?

Moralū libro. xij.

Sciendū est autē q̄ absq̄ iniquitas
te man⁹ sue dñs ab inimicis eū occi
deret̄ p̄tulit qui peccatū nō fecit/ nec
dulus inuērus est in ore ei⁹: & tñ crus
cis dolorē p̄ nostra redēptiōe tolera
uit. **Q**ui sol⁹ p̄re oibz ad deum p̄ces
mūdas habuit: q̄a in ip̄o dolore pas
sionis p̄ p̄secutoribz exorauit dicens.
Pater dimitte illis: q̄ nesciūt quid fa
ciūt. **Q**uid em̄ dici/ qd in prece mū
dius pōt cogitari/ q̄ cū & illis miseris
cordia in cēssionis impendit: a qb⁹
dolor tolerat̄. **E**ū factū est vt redem
ptoris n̄i sanguinez quē p̄secutores
seuētes fuderāt postmodū credētes
lāberēt: eūq̄ dei filiū esse p̄dicarent.

De latrone fidei. **M**oraliz libro
xviij. **C**apitulū. xc.

Dominē memēto mei dū vene
ris in regnū tuū. **A**d indignā
mentē venēs de⁹ dignā sibi exhibet
viuēdo: & facit in ea meritū qd remu
neret: q̄ hoc solū inuenerat qd puni
ret. **L**ibet inf̄ hec mēi/ oculos ad illū

20. xxiij.

20. xxiij.

20. xxiij.

Gregoriane exceptiones.

latronē ducē q̄ d̄ fauce ascēdit crucē
de cruce paradisi. Intueamur q̄lis
ad patibulū venit / z a patibulo q̄lis
abscellit. Venit re^o fratri sanguine:
venit crucētus: s; interna gr̄a ē in cru
ce mutat^o. Et ille q̄ mortē fratri in
tulit / mortē dñi vitam p̄dicauit di
cens. Dñe memēto mei cū veneris in
regnū tuū. In cruce clauit man^o ei^o
pedesq; ligauerāt: nihilq; in eo a pe
nis liber nisi cor z lingua remāserat
Inspirāte deo totuz illi obtulit qd̄ in
se liber inuenit: vt iuxta h̄ qd̄ sc̄ptuz
est. Corde crederet ad iusticiā / ore cō
fiteret ad salutē. In corde v̄o fidelitū

I. Co. xiiij

tres sūmopere manere v̄tutes testa
tur ap̄lus dicēs. V̄c aut̄ manent si
des / spes / charitas. q̄s cūctas subita
replet^o gr̄a z accepit latro / z fuauit in
cruce. Fidē nāq; habuit / q̄ regnatur
dñm credidit: quē secū parit morien
tem vidit. Spem habuit qui regni
ei^o aditū postulauit dicēs. Memēto
mei cū veneris in regnū tuū. Cha
ritatē quoq; in morte sua viuacit̄ tes
nuit qui z fratrē z conlatronē p̄ sumi
li scelere morientē / z de iniquitate sua

Iu. xxiij

arguit: z ei vitā quā cognouerat p̄di
cauit dicēs. Neq; tu times deus q̄ in
in eadē dānatione es: Et nos qd̄em
iuste / nā digna factis recipimus / hic
vero nihil mali gessit. Ille q̄ talis ad
cruce venit ex c̄lpa / ecce qualis a cru
ce recedit ex gr̄a. Cōfitebat̄ dñz quē
videbat secū hūana inirmitate mor
ientē: qñ negabāt apostoli cū quem
miracula viderāt diuina v̄tute facien
tem. Sed hi qui saluari hoīem / p̄r̄is
virib; astruūt / eandē cōfessionē hoīs
ab ipsi^o esse v̄tute suspicant. Quod
si ita est / in dei laude psalmista nō di
ceret. Cōfessio z magnificētia opus

Ps. lxxv

eius. Ab eo itaq; accipim^o recta cō
fiteri: a q̄ nobis z magna dant̄ opari
In homilia super anno. xv. z. z su
per Maria stabat. de largitate diu
ne bonitatis. Capitulū. xxiij.

Hodie mecum eris in paradiso. **Iu. xxiij**
Prestat fratres charissimi mas
gnam venie fiduciā latro ille venera
bilis / q̄ nō inde venerabilis vnde la
tro. Nā latro ex crudelitate / venerabi
lis ex p̄fessione. Cogitate ergo cogi
tate q̄s sint incōprehēsbilita i om̄ipo
tente deo misericordie viscera. Latro
iste crucētus manib; abstract^o a fauce
itineris suspēsus est in patibulo cru
cis. Ibi p̄fessus / ibi saluat^o / ibi audis
re meruit: hodie mecum eris in paradiso
Quid ē h̄? Quis tantā bonitatē dei
dicere / qd̄ estimare sufficiat? De ipsa
pena criminis puenit ad p̄mia virtū
pena. Si quis igit̄ p̄primū suū / in ma
licia crudelitate exarsit aspiciat hūc
latronē qui in ip̄o mortis articulo ad
vite p̄mia penitēdo puenit. Ab sp̄ci
ergo certitudine nulla nos maloz
nostroz qualitas / nulla q̄ntitas fran
gat: qñ omnipotēs de^o si ad eum to
to corde p̄surgimus sp̄m venie red
det / z nobis per lamētā penitētiā
misericordie z pietatis aperiet.

De morte z resurrectione dñi. Mo
raliū lib. o. xxiij. z. xxx. **Co. xxiij**

Una sabbati q̄busdāz mulierib; **Iu. xxiij**
valde diluculo ad monumētū
venientib; ecce duo viri steterūt sec^o
illas in veste fulgēt / qui dixerūt eis.
Quid querit̄ viuētē cū mortuis?
Non est hic / sed surrexit. Dei fili^o idē
circo inter nos homo fact^o est: vt nō
solum nos sanguine suo redimeret /
sed etiā est cūso exēplo p̄mutaret. In
cōuersione igit̄ nostra z veniēdo

alia inuenit / et vituendo alia docuit. **S**tudebant enim omnes supba Adam stirpe pgeniti prospera vite presentis appetere / aduersa duitare / opprobria fugere / gliaz sequi. **V**enit inter eos incarnatus dñs aduersa appetēs / prospera spernēs / opprobria amplectens / gloriam fugiēs. **N**ā cū iudē illū regem sibi cōstituere voluissent fieri rex res fugit: cum tō eū interficere molirentur / spōre ad crucis patibuluz venit. **F**ugit ergo quod omnes appetūt: appetūt quod omnes fugiūt. **S**ed dum fugit quod oēs appetūt / appetūt quod omnes fugiūt. fecit quod omnis mirarentur vt et mortuū ipse resurgeret: et morte sua alios de morte suscitaret. **D**ue quippe vite sunt bois in corpe cōsistentis. **U**na ante mortē / alia post resurrectionē. quarū vnā omnes agendo nouerāt / aliam nesciebāt: et humana gen^o soli huic quā nouerat intēdebat. **V**enit per carnē dñs: et dum suscepit vnā / alterā demonstrauit. quā dū hanc nobis cognitā suscepit: illaz que nobis ē incognita ostēdit. **N**oueriēdo quippe vitā exerceuit quā tenem^o resurgēdo apuit quaz q̄ram^o: exēplo suo nos docens quod hec vita quā ante mortē ducim^o nō ppter se sit amāda / sed ppter alterā toleranda. **R**edēptor ergo noster suscepit mortē ne mortimerem^o. ostēdit resurrectionē / vt nos resurgere posse cōfidam^o. **U**n^o et eandē mortē nō plusq̄ triduanā esse voluit: ne sī illo resurrectione differret / in nobis oīno desperet. **M**ortē igit trāsitōnci. ad tridū cōgit: atq; in eam mortē quā ptingit nequaquā sicut nos vsq; ad finē seculi remāsit. **D**ū ergo die tertio resurrexit / quod in ei^o corpo re. in ecclesia sequat^o ostēdit. **E**ram

plō quippe mōstrauit quod pmisit in p̄mio: vt sicut ipm resurrexisset fideles cognoscerēt: ita in se ipsi in fine mūdi resurrectionis p̄mia sperarent.

Moralitū lib. 1. 2. riiij. **D**e dubiitate ap̄toz i dñm resurrectione. **C**a. xciiij.

Duo ex discipulis ibāt ipsa die i castellū nomine emaus. **S**ancti apostoli in h̄ eccleie corpe quasi dentes idcirco sunt positi vt vitā carnalium correptōe mordeant: cāq; a sue pertinacie duricia cōfringāt. **N**ū et p̄mo ap̄toz q̄si denti in ei^o corpeposito dī: macta et manduca. **S**ed dñs ce passiōis tpe isti dentes pre timore mortis amiserūt: mortum correptio nis. amiserūt fiduciā roboris. amiserunt efficacīā om̄imode op̄atiōis: ita vt duo ex illis ambulātes / post eius mortē et resurrectionē in via loquerentur ac dicerēt. **N**os sperabam^o quia ipse esset redemptur^o israel. **C**ōfabulabantur ad huc d̄ dño / sed iam in illo minime credebāt. virtutē bone op̄ationis amiserāt: et sola de illo cōfabulatiōis verba retinebāt. **P**erdiderunt mortum correptiōis / et habebāt motū locutiōis. **C**ōfabulari nouerāt: sed p̄dicare iam eū aut mordere in se delictum vitia formidabāt. **S**ciēdum est autē mortis eē sacre scripture: vt ipi quod scribūt sic de se in illa q̄si de alijs loquant^o. **D**inc **J**oannes dī. **D**iscipul^o ille quē diligebat **J**esus. **D**inc **L**ucas ait: quod ambulabāt duo ex discipulis in via / **E**leophas et alij. **Q**uē p̄fecto aliū dū tā studiose tacuit (vt quidaz dicūt) seipm fuisse mōstrauit.

In homelia sup **S**i quis diligit me **D**e infusione sancti sp̄s. **C**a. xciiij.

Donnē cor nostrū ardēs erat in nobis dū loqueret^o in via. **D**ēs

Lu. xxiij

Actu. r.

Joā. xij.

mar. i. vi.

Lu. xxiij

Sibi. s.

Gregoriane exceptiones

quos spiritus repleuerit/ardentes
pariter et loquentes facit. Ideo sancti do-
ctores cum deum amando predicant/corda
audientium inflamant. Nam et ociosus est
sermo doctoris/si prebere non valet in-
cendium amoris. Hoc doctrine incen-
dium ab ipso vitatis ore coeperant: quod
dicebant. Nonne cor nostrum ardens erat
in nobis dum loquerer in via et aperiret
nobis scripturas? Ex audito quippe ser-
mone animus inardescit/corporis frigus
recedit. fit in supremo desiderio
mens anxiosa/a concupiscentiis terrenis
aliena: amor verus qui hanc repleuerit
in fletibus cruciat: et qui torquatur plus per
desideria/postmodum ardet per verba.
et quot mandatis instruit/quasi tot sa-
cibus inflammat.

De apparitionibus dicitur. et ne imperfe-
cti audeant predicare. Moralium lib. ii. et
xii. et in pastoralibus. cap. xlii. **Ca. xc v.**

Dominus et redemptor noster quibus oc-
cidi per passionem potuit/per resur-
rectionis tantam gloriam rursus ad vite viri-
ditatem venit: et per virtutem dei extincta ca-
ro illius ad vitam rediit. iuxta quod scriptum est

Lu. xliiij

Quem deus suscitauit a mortuis. quod ei
deus trinitas est/extincta carne vnige-
niti filij/sancta trinitas. i. pater et filius
filius et spiritus sanctus resuscitauit. Resur-
rectionis vero sue solennitate celebrata/
quibusdam punctionum accessibus inno-
ruit incorruptio: corporis quod resumpsit:
Luca quippe attestante didicimus quod quibus-
dam in monumento se querentibus prius
angelos misit: et rursus de se in via lo-
quentibus ipse quidem/sed non cognoscen-
dus apparuit. Qui post exhortatio-
nis moras se cognoscendum in fractione
panis monstrauit: ad extremum vero re-
pente ingrediens: non solum se cognoscibi-
lem/sed etiam palpabilem prebuit. preterea

eadem ipsa vitas que repete quos vellet
roboreare potuisset: ut exemplum sequen-
tibus daret: ne imperfecti predicare presu-
merent ipso die qui celos ascendit: post-
quam plene discipulos et virtute predicationis
instruxit/illico adiuravit. Vos autem
sedete in ciuitate quoad usque iduamini
virtute ex alto. In ciuitate quippe conse-
demus/si intra meritum nostrum nos clau-
stra restringimus: ne loquedo exterius
euagemur: ut cum virtute diuina presen-
cte induimur/tunc quasi a nobismetipsis
foras etiam alios instruentes exeamus.

Quod igitur infirma gestabant adhuc cor-
da discipuli in cognitione tanti mysterij
fuerant ista dispensatione nutriendi: ut
paulisper aliquid querentes inuenirent: inue-
niens cresceret: et cresceret cognita
robustus teneret. Illa igitur apostolorum de-
bilitas que in morte domini expauit et ne-
gavit: et negando aruit/per resurrectionis
nisi et gloriam rursus ad fidem viruta-
rum et predicatione eius ab apostolis per gentes diffu-
sa: quod indeorum perfidie despecta fuit: quibus
occidi carne potuit/ex resurrectione
illius multiplicati longe lateque fideles

In homelia super Mattheum (creuerunt
manifestauit se Iesus. Quid significet
absentia redemptoris. **Cap. xcvi.**

Hec sunt verba que locutus sum ad
vos: cum adhuc essem vobiscum.
Hoc dominus post resurrectionis suae suis
dicit discipulis: et cum ipsis posset fate-
tur se non esse cum ipsis. Neque enim cum
ipsis non erat quibus presens corporaliter
apparerebat: sed tamen iam se cum ipsis esse
denegabat: a quorum mortali corpore
carnis immortalitate distabat.

Moralium lib. xiiij. Qualis debeat
esse nostra resurrectio. **Cap. xcviij.**

Quasi palpare et videte quod spiritus carnis
ossa non habet. Redemptor noster

Lu. xliiij

yl. a.

Super euāge. Luce. Fo. LVII.

resurrectionē quā in se ostendit nobis pmissit / et cā in nobis etiā quādo est factus / q̄a sui caput gloriā mēbra sequunt. **S**ed ecce resurrectiones audio: effectū in eiusdē resurrectionis exauiro. **C**redo nāq; q̄a resurcturus su; sed volo vt sciam qualis. **S**ciendū q̄ppe mibi est / vtrū in quodam alto subtili fortasse vlt acrio / an in eo quo morior corpore resurgam. **S**i i acrio corpe surrexero / nā ego nō ero qui resurgo. **N**ā quomō est vera resurrectione: si vera esse nō poterit caro: **A**pta ḡ ratio suggerit / q̄a si vera caro nō fuerit: pculdubio resurrectione nō erit. **H**ec em̄ recte resurrectione dici nō pōt / vbi nō resurgit q̄d cecidit. **C**rededūz est igit: q̄a nequa q̄s sicut eunici cōstantinopolitane vrbis episcopus scripsit: corp' nrm in illa resurrectione gloria erit in palpabile: vltis aereq; subtilis. **I**n illa resurrectionis glia erit corpus nrm subtile q̄dē p effectū spūalis potētie sed palpabile p veritatē nature. **U**n̄ etiā redēpto: noster dubitanti; de sua resurrectione discipulis ostendit man' et lat' palpādo ossa / carnēq; p̄buit dicēs. **P**alpite et videte / q̄a spir' rit' carnē et ossa nō habz / sicut me videt' habere. **Q**ui cū eidē cuticio in cōstantinopolitana vrbe posit' hoc euāgelice veritatis testimoniū ptulisset ait. **I**dcirco hoc fecit dñs / vt dubitationē resurrectionis sue d' discipulor' cordib; amoueret. **C**ui iniquā. **M**ira est res valde quā astruis vt inde nobis dubietas surgat / vñ discipulor' corda a dubietate sanata sunt. **Q**uid em̄ deterius dici pōt q̄ vt hoc nobis de eius vera carne dubiū fiat / p q̄d discipuli eius ad fidem

ab om̄i sunt dubietate reparati. **S**i em̄ hoc nō habuisse astruit: q̄d ostēdit: vñ fides discipulor' eius confirmata est / iude nostra destruit. **Q**ui ad iūgebat etiā dicēs / **C**orp' palpabile habuit q̄d ostēdit / s; post confirmata corda palpānum om̄e illud in dño q̄d palpari potuit in subtilitate aliqua est redactū. **A**d hec ipse respōdit dicēs. **S**criptū ē. **I**ps' resurgēs a mortuis iā nō morit' / mors illi vlt' tra non dābitur. **S**i q̄d igit in eius corpore post resurrectionē potuit immutari / cōtra veridica; pauli sniam post resurrectionē dñs redijt in mortē. **Q**u' quis dicere vlt' stult' psumat / nisi q̄ verā carnis eius resurrectionē denegat. **T**unc mibi obiecit dicens. **i. Coz. xv.** **C**ū scriptū sit. **C**aro et sanguis regnū dei possidere nō possūt / q̄ ratioe credendū est resurgere veraciter carnē. **C**ui inquā. **I**n sacro eloq̄o aliter caro dicit iuxta naturaz / et aliter iuxta culpā vel corruptionem. **C**aro q̄ppe iuxta naturā / sicut scriptū est. **Doc. Sen. q.** **N**ūc os et ossib; meis: et caro de carne mea. **E**t vñ caro factū est: et habitavit in nobis. **C**aro ḡo iuxta culpā sicut scriptū est. **N**ō pmanebit spūs me' in boib; istis / eo q̄ caro sūt. **Et sicut psalmista ait. Memorat' ē: q̄a ps. lxx vii.** **C**aro sūt / spūs vadēs et non rediens. **U**n̄ et discipulis **Paulus** dicebat. **V**os at in carne n̄ estis / s; i spū. **N**ūq; q̄d in carne nō erāt / q̄bus epl'as trāsmittebat. **S**; q̄a passiones carnaliū desiderior' vicerāt / nā liberi p virtutes spūs in carne non erāt. **Q**u' ḡ paul' ap'le dicit. **Q**u' caro et sanguis regnū dei possidere nō possūt / carnē vult s; culpā intelligi: nō carnē fm naturaz. **U**n̄ et mor' q̄a carnē s; culpā dicitet.

Ro. vi

i. Coz. xv

Sen. q.

Job. i.

Sen. vi.

ps. lxx vii

Ro. vii.

i. Coz. xv.

Gregorianae exceptiones.

Ibidem.

ostendit subdens. Neque corruptio in corruptelâ possidebit. In illa igitur celestis regni gloria caro secundum naturam erit sed secundum passionis desideria non erit. quia deucto mortis aculeo in eterna incorruptione regnabit. Quibus dicitur istud euticius consentire se prius respondit sed tamen adhuc corpus palpabile resurgere posse denegabat. Qui etiam in libello quem de resurrectione scripsit rat/pauli quod apostoli testimonium in diderat dicitur. Tu quod seminas non uiuificat nisi prius moriatur et quod seminas non corpus quod futurum est seminas sed nudum granum hoc videmus ostendere festinas quia caro vel palpabilis vel ipsa non erit dum factus apostolus de resurrectione agens gloria non corpus quod futurum est seminari dixerit. Sed ad hec citus respondet paulus apostolus dicens non corpus quod futurum est seminas sed nudum granum hoc insinuat quod videmus quia granum cum culmo et folijs nascitur quod sine culmo et folijs seminatur. Ille itaque in augmento glorie resurrectionis non dixit grano seminis deesse quod erat sed adesse quod non erat. iste autem dum vix corpus resurgere denegat nequaquam dicit adesse quod deest sed deesse quod erat. Tunc itaque de hac re in longa prentione producti grauissima a nobis cepimus similitate resiliere euz pie memorie tyberi constantino imperator secreto me et illum suscipiens quod inter nos discordie flare agnouit et virtusque partem allegationem pensas eundem librum quem de resurrectione scripsit suis quibus allegationibus destrues deliberavit ut flammis cremari debuisset. Ad quod ut egredi sum me egritudo valida eundem homo euticius egritudo et mors prius est secuta. Quo mortuo quia penitus nul-

lus erat quod ei dicta sequebatur dissimulata ut ceptra persequi ne in fauillas videretur et haec taculari. Dum tamen adhuc viueret et ego validissimis febribus egrotare quod cum notum mei ad eum salutatiois causa pregebatur ut ex eorum relatione cognouit ante eorum oculos pelle manus sue tenebat dicens. Confiteor quia omnia in hac carne resurrectionem. Ad sicut ipsi fatebantur oino prius negare consueuerat. Sed nos ista postponentes et res deceptoris nostri post resurrectionem corpus palpabile veraciter credentes fateamur carnem nostram post resurrectionem futuram et eandem et diuersam eandem per naturam diuersam per gloriam eandem per veritatem diuersam per potentiam. Erunt itaque subtilis quia et incorruptibilis erit palpabilis quia non amittet essentiam nature veracis. Sunt autem plerique qui post resurrectionem extremum esse iudicium vobis sciant sed agendo per se testantur quia nesciunt. Qui enim hoc non formidat ut debet necdum cognouit cum ipso turbine terroris adueniet. Si enim presare tremendi podus ex aminis possit ire die vti quod timedo precaueret et aia diuersionis districte sententia usque appareat placaret. Vitari namque terror iudicis non nisi ante iudicium potest. Non non cernitur sed prebito placat. Cum vero in illo tremendo examine sederit et videri potest et placari non potest quia facta pro uox quod diu sustinuit tacitum simul omnia reddet iratum. Tamen necessesse est nunc timere iudicium cum necdum iudicium exerceat cum diu sustinet euz ad hoc mala tolerat que videt ne cum se mel manus in retributione virtosis excusserit tanto districtus in iudicio feriat ipso ante iudicium diuini expectauit iesus christus dominus noster quod cum patre

Super euāg. Joā. Fo. LVIII

spū sācto vivit z regnat. Per oia
Explicūt ecce (scla scloz. Amē.
pñones de euāgelio Luce.

Incipiūt Excep

tionēs de euāgelio scdm Joānē. De
ineffabili natiuitate filij dei. Ca. i.

In principio erat vrbū: z ver
bū erat apud deū:
z deus erat verbū.
Hoc erat in principi
pio apud deū. Dia

g ipm facta sunt: z sine ipō factū est

In moralibz lib. xxxij. (nihil

Deus pater omnipotēs vnige
nitū cōsubstātiāle sibi filius: ge
nuit sicut beato iob helu subrilis lo
quēs dicit. Semel loqitur deus: z se
cūdo idipz nō repetit. Loqui em̄ dei
est: verbū genuisse. Semel autē loqui
est vrbū aliud pter vnigenitū nō ha
bere. Cū z apte subdit z scdo idipm
nō repetit: qā videlicet hoc ipm vrbū:
id est filiū nō nisi vniciū genuit.

De autē Joannes nō ait. In principio
fuit verbū: s; erat: non videlicet tēp
p̄teritū ponēs: liquet om̄ibz: qā deo
temp^o nec p̄teritū zgruit nec futurū.
Tanto igit in eo qdlibet temp^o ponit
tur libere: quāto nullū licet vere. Ne
q; em̄ qdlibet poterat dici libere: si
salcē vnum diceret p̄prie. Inde itaq;
dicit in deo tempus audacter qdlibz
licet: vnde in eo dici p̄prie nullū licet.

Verbū namq; pater sine tēpore ge
nuit. Et qd digne fari queat illā inef
fabile natiuitatē: q de eterno natus
est coeternus. q existēs ante secula
genuit equalē. q gignente natus po
sterior nō est. Que videlicet nos mi

rari possum^o: sed intueri minime vs
lem^o. Illus vero natiuitatē vni itaq;
mirari posse: aliquatinus videre est.
Sed quomō videmus: qd nequaquā
cōsp̄ndim^o? Est autē quod de car
nis vsu trahere ad sensus spūs debet
mus. Nā si qd in t̄mbz clausis oclu
lis taceat z ante eū subitū lucerne lu
men erūpat: clausi eius oculi isto ad
uentu luminis feriunt vt patescant.
Cur ergo turbat: sunt: si nihil clausi
viderūt: Nec tñ p̄fectū aliqd fuit qd
videre clausi potuerūt. Nā si p̄fecte
totū vidisset: cur apti q̄rerent qd vi
derēt. Sic itaq; sic sum^o cū de incōsp
p̄rehensibili natiuitate intueri aliqd
conamur. Eo ipō em̄ q ammiratio
nis fulgore p̄cutit an: m^o: z quasi vis
det qd videre nō valet: vclut in tene
bris post^o vim lucis oculis clausis
vidit: diuine q̄ppe nature secreta ad
miratio nō facile occupat: p̄ terrenis
desideria m̄tibz innotescit.

Moralium Libro. xxxij.

Sollertē autē intuedū est q qdā
similitudines de insensat^o rebz aliqñ
dicant in deo p̄pter effectū opis: ali
qñ autē ad indicandā eius substātiāz
maiestatis. Nam cū in deo /oculus/
scapule: pes: z ale nominant: effectus
quidem operationis ostenditur. Cū
vero manus/ brachium/ dextera: vox
vel verbū: in deo dicitur: per hec vo
cabula consubstantialis ei filius des
monstratur. Ipse quippe manus est
z dextera/ de cuius ascēsiōne p̄ moy
sen pater loquitur dicens. Tollā in ce
lū manū: meā/ z iurabo p̄ dexteram
meā. Ipse brachiū d q̄ p̄beta ait. Et
brachiū dñi cui reuelatum est. Ipse
vox z vrbū: qā cū pat̄ gignēdo dixit/
z d quo Joannes scripsit. In princi

Job. i.

Job. xxx.
vii.

Job. i.

ij. re. viij.

Job. xij.

Jo. i.